

Talousarvion toteutuminen 1–8 2025

Osavuosisikatsaus

Sivistyksen- ja hyvinvoinnin
palvelualue

Sisällysluettelo

Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualue	1
Henkilöstö.....	4
Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet	5
Ilmasto- ja ympäristötavoitteet.....	6
Osallisuus.....	9
Palvelualueen tuloslaskelma	10
Arvio määrärahan toteutumisesta.....	11
Määrärahan toteutuminen vastuualueittain.....	11
Sivistyksen- ja hyvinvoinnin hallinto- ja tukipalvelut	12
Varhaiskasvatuspalvelut.....	19
Perusopetuspalvelut.....	26
Vapaa-aikapalvelut.....	29
Investoinnit.....	33
Riskien hallinta	34

Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualue

Vastuutaho: **Kim Strömmer**, sivistys- ja hyvinvointijohtaja

Palvelualuejohtajan katsaus

Vuoden 2025 osalta suuri painoarvo on strategisten ohjelmien toteuttamisessa. Ohjelmien tavoitteet ovat palvelualueen kehittämistyön pohjana nyt ja tulevina vuosina. Uutta toteutukseen tuo se, että toimenpiteet avataan eri ikäryhmien osalta erikseen. Lasten ja nuorten osalta on jo paljon toimintamalleja, mutta työikäisten ja ikäihmisten toimintamalleja kehitetään lisää. Ikäihmisten osalta määräaikainen senioriohjaaja on tuonut hyvän lisäyksen ikäihmisten osallisuuteen ja toiminallisuuteen. Senioriohjaaja on tullut tarpeeseen ja tätä hyvää työtä haluamme jatkaa myös seuraavina vuosina.

Varhaiskasvatukseen, perusopetukseen ja vapaa-aikapalveluihin jokaiselle kohderyhmälle kuulluksi tulemisen malli. Valtuustossa hyväksytyjen suunnitelmista muokataan uutta hyvinvointisuunnitelmamallia. Ennakoivaan hyvinvointiin pureudutaan liikunnan, ruoan, mielen ja päihdetyön kautta. Yhtenä osa-alueena kiusaamisen ehkäisemisen- ja päihdetyön suunnitelma. Sosiaalisessa mediassa tapahtuvaan kiusaamiseen puututaan someturva-ohjelman avulla kaikilla kouluilla. Perhekeskustöön kehittämistä jatketaan ja tässä on elintärkeä yhteistyö uuden hyvinvointialueen kanssa. Kuntalaisten harrastustoiminnan kehittäminen ja mahdollistaminen eri tavoin jatkuu vuoden 2025 aikana. Monta luontoa-opintokokonaisuus etenee varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen osalta lukuvuoden 2024–2025 aikana ja laajentuen koskettamaan myös muita kohderymiä seuraavina vuosina.

Syksystä 2024 lähtien opetussuunnitelman mukaista uimaopetusta järjestetään kunnan ulkopuolella oman uimahallin peruskorjauksen takia. Oppilaiden uimahallikuljetukset tuo lisäyksiä kuljetuskustannuksiin. ICT-kustannukset myös nousevat, koska toteutamme tieto- ja viestintäteknologiastrategian mukaista oppilaiden henkilökohthaisten laitteiden hankintaa. Kustannuksien kallistuminen näkyy materiaaleissa, ostoissa sekä koululaiskuljetuksissa.

Sivistyksen- ja hyvinvoinnin palvelualueen tehtävänä on omalla työllään, yhdessä muiden toimijoiden kanssa, pyrkiä varmistamaan kokonaisvaltainen ja monialainen hyvinvointityö ja huomioida maakunta- ja SOTE-uudistuksen vaikutukset toimintaympäristöön. Muutoksessa sivistyksen- ja hyvinvoinnin palvelualueen keskeinen tehtävä on toiminnallisuuden varmistaminen, jotta kuntaan jäivät peruspalvelut vastaavat mahdollisimman hyvin kuntalaisten tarpeisiin.

Varhaiskasvatuksessa toimintaa kehitetään ja sopeutetaan joustavasti vastaamaan hoidontarvetta. Osallistumisasteen nousu on myös mahdollinen vuoden 2025 aikana, jolla voi olla vaikutusta paikkojen saatavuuteen. Varhaiskasvatuksen palvelutarpeeseen vaikuttaa paljon asiakkaiden valinnat, joten sen ennustettavuus on usein vaikeaa.

Perusopetuksessa vuoden 2025 palveluverkkomuutos muokkaa palveluverkkoa. Valtuuston 17.2.2020 päätöksen §6 mukaisesti Tiilikankaan koulun toiminta päättyy 1.8.2025 alkaen ja Tiilikankaan koulun oppilaat sekä henkilökunta sijoitetaan uusiin tiloihin 1.8.2025. Kunnanhallitus teki Tiilikankaan lähikoulun määräytymisestä päätöksen 13.1.2025 muutosesityksen mukaisesti. Kunnanhallituksen päätöksen jälkeen järjestettiin 16.1.2025 tiedotustilaisuus huoltajille Heinsuon koululla. Tämän jälkeen sivistys- ja hyvinvointivaliokunta on tarkentanut oppilaaksioton perusteita kokouksessaan 19.2.2025.

Sivistys- ja hyvinvointivaliokunta päätti 19.2.2025, että Salpakankaan- ja Heinsuon koulujen väliset oppilassiirrot koskevat vuosiluokkia 5–7. Musiikin painotettu opetus järjestetään Salpakankaan koululla ja siirrot eivät koske valintakokeen perusteella painotettuun opetukseen valittuja oppilaita, koska painotettua musiikinopetusta ei järjestetä Heinsuon koululla.

Heinsuon kouluun siirrettiin tarvittava määrä 5–7 vuosiluokan oppilaita, joiden koulumatkan pituus Heinsuon kouluun on lyhin Hollolan kunnan koulukuljetusperiaatteiden mukaista reittiä pitkin. Tarvittava siirrettävien oppilaiden määrä määräytyi Salpakankaan ja Heinsuon koulujen perustettavien opetusryhmien perusteella. Ryhmät perustettiin muodostaen sekä Salpakankaan että Heinsuon kouluun tarkoituksen mukaiset valiokunnan päättämän ryhmäkoon mukaiset opetusryhmät.

Sivistyksen- ja hyvinvoinnin esihenkilöiden kanssa työstihtiin huhtikuussa Päijät-Hämeen seudullisessa sivistysjohtajien verkostolle tilannekuvaa kunnan palveluista. Kunnan piti tehdä viisi nostoa yhdessä muodostettavaan lasten, nuorten ja perheiden tilannekuvaan. Hollolan sivistys- ja hyvinvointipalveluiden nostot olivat seuraavanlaiset:

- Lasten ja nuorten hyvinvointia haastavat kasvavat mielenterveyden ongelmat, kouluikämyönteisyys ja tunne-elämän haasteet.
- Liikkumattomuus ja ruutuajan lisääntyminen heikentävät sekä lasten että aikuisten arjen tasapainoa ja terveyttä.
- Vanhemmuuden tuen tarve ja lasten yksilöllinen tuen tarve ovat kasvussa, mikä korostaa ennaltaehkäisevien palveluiden merkitystä.
- Resursointi varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa ja erityisopetuksessa on kunnossa, mutta kelpoisen henkilöstön saatavuus aiheuttaa paineita.
- Monialainen yhteistyö, kattavat liikunta- ja nuorisopalvelut sekä toimivat asiakaspalvelumallit tukevat perheiden arkea ja vahvistavat yhteistä tekemistä.

Paimelan päiväkotij- ja koulurakennuksessa tehtiin alkuvuodesta 2025 kosteus- ja sisäilmatekninen kuntotutkimus sekä altistamisolosuhteiden arviointilausunto. Tutkimusten perusteella laadittu arvio koko rakennuksen korjaustarpeesta osoittautui laajaksi. Rakennuksen korjaustarpeen vuoksi lasten siirtäminen väistötiloihin 1.8.2025 alkaen lukuvuodeksi 2025–2026 on todennäköinen toimenpide. Sivistys- ja hyvinvointivaliokunta päätti Paimelan yksikön siirrosta väistötiloihin lukuvuodeksi 2025 –2026 huhtikuun kokouksessaan.

Yhteistoiminnallinen henkilöstön tiedotus- ja kuulemistilaisuus, Paimelan ja Kalliolan koulun ja päiväkodin sekä Kukkilan päiväkodin henkilöstölle ja perhepäivähoitajille järjestettiin Kalliolan koululla 3. huhtikuuta 2025. Lasten huoltajille ja kuntalaisille pidettiin asiasta tiedotus- ja kuulemistilaisuus samana päivänä Kalliolan koululla.

Kunnan talousarviossa ei ole määrärahoja kohteen laajaan korjaamiseen, joten asia edellyttää valtuuston käsittelyä. Valtuustokäsittelyn valmistelun pohjaksi, kunnanhallitus tarvitsee vaihtoehdot koulurakennuksen osalta, sekä opetuksen ja varhaiskasvatuksen järjestämisen näkökulmasta. Vaihtoehtotarkastelun tueksi kunnanhallitus päätti pyytää 31.3.2025 kokouksessaan lausunnon sivistys- ja hyvinvointivaliokunnalta sekä elinvoimavaliokunnalta.

Opetus- ja kulttuuriministeriön valmisteleman perusopetuslain muutoksen seurauksena oppimisen tuki uudistuu esi- ja perusopetuksessa. Laki perusopetuslain muuttamisesta (1090/2024) on hyväksytty 30.12.2024 ja lainsäädännön muutos tulee pääosin voimaan 1.8.2025.

Perusopetuslain ja siihen liittyvien lakien muutoksesta johtuen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet ja perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteet on päivitetty. 1.8.2025 voimaantulevat perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet on julkaistu ePerusteet -palvelussa helmikuussa 2025. Ensisijaisesti muutokset opetussuunnitelman perusteissa liittyvät oppimisen ja koulunkäynnin tukea käsittelevän luvun uudistamiseen kokonaan.

Sivistys- ja hyvinvointivaliokunta päätti 16.4.2025 hyväksyä Keskuskatu 4:n vuokraamisen toistaiseksi vapaa-aikapalveluiden toimitilaksi 1.8.2025 alkaen. Tilaa käytetään Hollolan kunnan vapaa-aikapalveluiden toimintoihin ja ensisijainen käyttötarkoitus on avoin nuorisotilatoiminta.

Uuden valtuustokauden ensimmäinen sivistys- ja hyvinvointivaliokunnan kokous pidettiin 20.8.2025. Sivistys- ja hyvinvointivaliokunta hyväksyi kokouksessa Hollolan esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelman, joka tuli voimaan 1.8.2025 alkaen liittyen tuen uudistukseen. Paimelan yksikön jatkovalmisteluun liittyviin kysymyksiin annettiin vastaus kunnanhallitukselle. Kankaan koulun 10.8.2025 palosta annettiin tilannekatsaus. Kankaan koulu aloitti palon jälkeen väistötiloissa 11.8.2025 entisen Tiilikankaan koulun tiloissa.

Palvelualueen valmiussuunnitelma hyväksyttiin syksyllä 2024 sivistys- ja hyvinvointivaliokunnassa. Valmiussuunnitelman liitteiden päivittämistä jatketaan ja lisäämme toimintakortteja. Hyväksytty valmiussuunnitelma vaatii myös jalkauttamisen palvelualueen yksiköihin vuoden 2025 aikana.

Palvelukuvaus

Sivistyksen- ja hyvinvoinnin palvelualueen toiminta on pääosin lakisääteistä tai lailla ohjattua. Sivistyksen- ja hyvinvoinnin palvelualue muodostuu varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja vapaa-aikapalveluiden vastuualueista. Vapaa-aikapalveluiden vastuualue pitää sisällään nuoriso-, kirjasto-, kulttuuri- ja liikuntapalveluiden sekä pakolais- ja maahanmuuttoasioiden kokonaisuudet. Sivistyksen- ja hyvinvoinnin palvelualue vastaa kyseessä olevien vastuualueiden toiminnan järjestämisestä, kehittämisestä, päätösten valmistelusta, toimeenpanosta ja seurannasta. Sivistyksen- ja hyvinvoinnin palvelualueen toiminnan painopiste on huolehtia kuntalaisten hyvinvoinnista, oppimisesta ja sivistyksestä sekä mahdollistaa kuntalaisten omia toimintamahdollisuuksia.

Sivistyksen- ja hyvinvoinnin palvelualueen palvelulupaukset

Varhaiskasvatus

Tarjoamme lapsiystävällistä palvelua ja meille mahtuu hirveen monta luontoa.

- Kohtaamme jokaisen lapsen
- Kuuntelemme ja kasvatamme yhdessä
- Toimimme luotettavasti ja teemme turvallista arkea
- Teemme saumatonta yhteistyötä eri ammattilaisten kanssa

Perusopetus

Osallistumme ja opimme yhdessä uusissa ympäristöissä tulevaisuutta varten.

- Huomioimme opetuksessa oppilaiden yksilölliset tiedot ja taidot
- Varmistamme oikea-aikaisen kasvun ja oppimisen tuen
- Hyödynnämme kaikkien osaamista ja vahvuuksia
- Tuemme vanhemmuutta

Vapaa-aikapalvelut

Mahdollistamme kuntalaisille omanlaista, onnellista ja yhteisöllistä arjen hyvinvointia.

- Edistämme kuntalaisten vapaa-ajan toimintaa ja harrastamista
- Kehitämme yhdessä ja monialaisesti hyvinvointia tukevia rakenteita
- Tuemme kuntalaisten aktiivista ja turvallista elämää

Palvelusuunnitelma 2025

Hollolan varhaiskasvatuksessa edistetään lapsen kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista yhdessä lapselle tärkeiden aikuisten kanssa. Lapsi aloittaa kotoisan polkunsä ympärillään luotettavat ja turvalliset varhaiskasvatuksen aikuiset.

Varhaiskasvatukseen mahtuu monta luontoa – moniammatillinen henkilöstö huomioi jokaisen lapsen yksilönä mahdollistaen lapsen hyvän päivän toteutumisen. Varhaiskasvatus tarjoaa perheystävällistä palvelua eloisissa ja kotoisissa oppimisympäristöissä, vehreän luonnon juurella.

Kouluissa oppiminen perustuu aktiiviseen toimintaan ja yhdessä tekemiseen lapsia ja perheitä osallistamalla. Oppimisella on monta luontoa. Koulut ja lähiympäristö on tehty toimintaa varten. Nykyaikaiset opetuskokonaisuudet murtavat rajoja. Oppilaat kohdataan yksilöinä heidän koulupolullaan.

Hollolan vapaa-aikapalveluiden toiminnan keskiössä on hyvinvoiva kuntalainen. Tarjolla on kaikille toimivat ja laaja-alaiset, aikaan ja ilmiöihin reagoivat palvelut, joista löytyy jokaiselle jotakin. Vapaa-aikapalveluiden tärkein tehtävä on mahdollistaa kuntalaisille moninaiset mahdollisuudet omanlaiseen vapaa-ajan viettoon ja hyvinvoinnin tukeen. Tähän pääsemme tekemällä asioita yhdessä kuntalaisten, yhdistysten ja järjestöjen kanssa.

Henkilöstö

Sivistyksen- ja hyvinvoinnin palvelualue	TP 2024	TOT 1-8 2024	TA 2025	TOT 1-8 2025	Muutos
Vakituiset	453	474	519	488	14
Määräaikaiset	136	107	86	93	-14
Työllistetyt	2	2	0	0	-2
Yhteensä	591	583	605	581	-2
HTV	552	554,67		554,03	-0,64

Toiminnalliset tavoitteet

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet

Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Tavoitteen toteuttamiseen tarvittava määräraha	Toteutuminen 31.8.2025
Digikompetenssin vahvistaminen Kehitetään uusia ja vanhoja käytänteitä, malleja, toimintatapoja, työn/palvelun tekemisen/toteuttamisen tapoja. Hyödynnetään uusia digitaalisia areenoja toiminnan toteuttamisessa. - osaamisen hankkiminen ja kehittäminen (henkilöstö, lapset ja nuoret) - uudet kyvyt, valmiudet, keinot ja tavat toimia ja toteuttaa toimintaa sekä asiakaspalvelua - kyvykkyys toimia tavoitteellisesti digitaalisissa ympäristöissä vahvistuu.	Varhaiskasvatuksessa 1 digilaite/7 lasta - lähtötaso 90 % - tavoitetaso 100 % Henkilökohtainen digilaite käytössä kaikilla 3–6 – ja 7–9 –luokkalaisilla - lähtötaso 3–5 ja 7–8 luokkalaisilla digilaite Perusopetuksen opetus- henkilöstöllä henkilökohtainen työpuhelin - lähtötaso 75 %, tavoitetaso 2025 100 % Varhaiskasvatuksella ryhmäkohtainen puhelin käytössä - Lähtötaso 70 %, tavoitetaso 100 %		Varhaiskasvatuksessa digilaitelisäykset ovat valmistelussa. Perusopetuksessa henkilökohtainen digilaite on käytössä kaikilla 3–6-luokkalaisilla ja 7–9 –luokkalaisilla. Henkilökohtainen työpuhelin on käytössä 95 %:lla perusopetuksen henkilöstöllä. Varhaiskasvatuksella ryhmäkohtainen puhelin käytössä 95 %:lla ryhmistä.

Vastuutaho: Sivistyksen- ja hyvinvoinnin palvelualueen johtoryhmä

Ilmasto- ja ympäristötavoitteet

Talousarvioon sisältyvä ta- voite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Toteutuminen 31.8.2025
Ympäristökasvattajien ja aktivaattorien toiminta Hol- lolaassa.	Lähtötaso: Kaikissa varhaiskasvatustyksiköissä on luontoaktivaattoreita tai kestävän kehityksen ke- hittämisryhmän jäseniä. Varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa on koulutettu henkilöitä koko vastuualueen kokonaisresurssiksi. Tavoitetaso: Vastuuhenkilöt tapaavat säännöllis- esti, kouluttautuvat ja jalkauttavat toimintata- poja omissa yksiköissään suunnitelmallisesti.	Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen ympä- ristökasvattajat ovat ko- koontuneet suunnittelee- maan monta-luontoa opinpolun jalkautusta. Varhaiskasvatuksessa on toteutettu kaksi kou- lutusta ympäristötee- malla touko- ja kesä- kuussa 2025. Varhaiskasvatuksen kestävän kehityksen ke- hittämisryhmäläisillä on toteutunut yhteinen ta- paaminen alkuvuodesta sekä toukokuussa 2025, jossa on työstyetty kestä- vän kehityksen toiminta- suunnitelmaa/vuosikel- loa varhaiskasvatuk- seen. Hämeen ympäristökas- vatuspäivään on osallis- tuttu huhtikuussa 2025 ja sen antia on jalkautettu yksiköissä. (Lammilla; ELY).

Vastuutaho: Varhaiskasvatuspäällikkö, rehtorit

Ympäristö- ja ilmastoasiat tilaisuuksissa ja tapahtu- missa.	Lähtötaso: Kunnan omana toimintana järjestet- ävissä tapahtumissa ympäristö- ja ilmastoasiat huomioidaan. Tavoitetaso: Kiinnitetään kunnan avustamien ja yhteistyössä toteuttamien tapahtumien järjeste- lyssä huomiota jätehuollon ja lajittelun järjestä- miseen ja ohjeistamiseen sekä energiankulutuk- sen ja päästöjen minimoimiseen. Tarjoiluissa suo- sitaan kasvis- ja lähiruokaa. Mahdollistetaan ja kannustetaan etsimään vaihtoehtoisia kulkuta- poja yksityisautoille.	Tapahtumat valmiste- lussa.
---	--	--------------------------------

Vastuutaho: Vapaa-aikapäällikkö

Ympäristönäkökulmien huomioiminen yhdistysten avustuksissa.	Lähtötaso: Ympäristönäkökulmaa ei ole huomioitu avustuskriteereissä. Tavoitetaso: Esitetään yhdistyksille avustushakemusten yhteydessä kysymys ympäristöasioiden huomioimisesta ja kannustetaan avustuksia hakkevia/saavia yrityksiä huomioimaan ilmasto- ja ympäristönäkökulmat omassa toiminnassaan.	Avustuskriteerit valmis- telussa.
--	--	--------------------------------------

Vastuutaho: Vapaa-aikapäällikkö

Materiaalien kestävyys, uudelleenkäyttö ja kierrätys.	Lähtötaso: Jätteen lajittelu ja kierrätys -toimintamallin rakentaminen on aloitettu. Tavoitetaso: Jätteen lajittelu ja kierrätys -toimintamalli on valmis. Uusien määräysten mukaisen lajittelun toteuttaminen yksiköissä, lajittelu osana kasvatusyötä mahdollistuu.	Toimintamalli on käyty läpi kaikissa perusopetuksen yksi- köissä ja toiminta- mallin kartoitustyö jatkuu vielä varhais- kasvatusyksiköissä.
--	---	---

Vastuutaho: Toimintayksiköt lähiesimiesten johdolla ja vastuualueiden ympäristökoordinaattoreiden tuella

Luonnon hyödyntäminen opetuksessa ja varhaiskasvatuksessa.	Lähtötaso: Varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa hyödynnetään lähiympäristöä oppimisympäristönä. Tavoitetaso: Koko kunta oppimisympäristönä. Lähiympäristön mahdollisuuksia hyödynnetään opetuksessa ja oppimisessa sekä leikkiympäristönä laajemmin.	Luontoa hyödynnetään päivittäin sekä varhaiskasvatuksessa, että perusopetuksessa.
---	--	---

Vastuutaho: Toimintayksiköt lähiesimiesten johdolla ja vastuualueiden ympäristökoordinaattoreiden tuella

Ympäristökasvatusohjelman valmistelu ja käyttöönotto.	Lähtötaso: Monta luontoa-opinpolku suunnitelmaa jalkautetaan arkeen. Monta luontoa opinpolku toteutuu varhaiskasvatustoiminnassa. Tavoitetaso: Monta luontoa opinpolku toteutuu varhaiskasvatuksen- ja perusopetuksen toiminnassa. Ympäristö- ja ilmastokasvatuksella edesautetaan ajattelu- ja toimintamallien muuttumista.	Sisäinen kouluttautuminen ympäristökasvatusohjelmaan suunnitteilla. Monta luontoa -ohjelman jalkauttaminen jatkuu. Materiaalipankkia koostetaan kaikkien työntekijöiden hyödynnettäväksi.
--	--	---

Vastuutaho: Varhaiskasvatuspäällikkö ja rehtorit

Koulujen ja päiväkotien liittäminen ympäristöohjelmiin.	Lähtötaso: Hämeenkosken päiväkodilla on geopark- status ja alkuluokat ovat mukana Geopark-toiminnassa. Toimintaa pyritään kehittämään ja laajentamaan edelleen. Tavoitetaso: Ylläpidetään toimintaa nykyisessä laajuudessa ja mahdollistetaan toiminnan laajentuminen palvelualueella.	Toimintaa Hämeenkoskella on ylläpidetty nykyisessä laajuudessa. Seudullinen Geopark toiminta tukee yksikön ja yksikön esihenkilön pitkäjänteistä Geopark kehittämistyötä.
--	--	---

Vastuutaho: Varhaiskasvatuspäällikkö ja rehtorit

Seudullinen sivistyspalveluiden yhteistyö hyvinvointiverkostona.	Lähtötaso: Toimimme aktiivisesti osana alueellista sivistystoimen verkostoa ja yhteistyössä sidosryhmien kanssa, luoden kestäviä alueellisia palveluita ja vahvistaen jakamistaloutta (esimerkiksi alueellinen hankerahoitus palvelutoiminnan kehittämisessä). Tavoitetaso: Toimimme aktiivisesti osana alueellista sivistystoimen verkostoa ja yhteistyössä sidosryhmien kanssa, luoden kestäviä alueellisia palveluita ja vahvistaen jakamistaloutta (esimerkiksi alueellinen hankerahoitus palvelutoiminnan kehittämisessä).	Jatkuu sopimuksen mukaisesti vakiintuneilla malleilla.
---	---	--

Vastuutaho: Sivistys- ja hyvinvointijohtaja

Osallisuus

Osallisuuden toimenpide		Toteutuminen 31.8.2025
Vaikuttamisen väylät	Kuvaus: Dialogisuuden ja rakentavan keskustelukulttuurin edistäminen: Erätauco ja Skidialogi toimintamallien jalkauttaminen. Tavoiteaikataulu: 1-12/2025	Skidialogia on jalkautettu yksiköissä (osallisuuskordinaattori, perusopetuksen suunnittelija, hyvinvointitutor). Vanhempainverkoston toiminta on vakiintunutta ja säännöllistä. Työntekijöitä on koulutettu Sihyn palvelualueella erätauco -menetelmään.
Vastuutaho: Sivistyksen- ja hyvinvoinnin palvelualueen johtoryhmä		
Digiosallisuuden edistäminen	Kuvaus: Osaamisen ja digikompetenssin vahvistaminen Tavoiteaikataulu: 1-12/2025	Osallisuutta on vahvistettu laitehankinnoilla. Osaamista vahvistettu verkossa ja perusopetuksessa digikehittämisyhtymien johdolla. Varhaiskasvatuksen digivastaava toimii päivittäin lapsiryhmien arjessa digiosaamisen vahvistamiseksi.
Vastuutaho: Sivistyksen- ja hyvinvoinnin palvelualueen johtoryhmä		
Kaikille avoimet tilat	Kuvaus: 1. Yhteiskehitämme ja otamme käyttöön turvallisen tilan periaatteet. 2. Hollolan kohtaamispaikkatoimintaa kehitetään osana perhekeskustystä. Tavoiteaikataulu: 1-12/2025	Turvallisen tilan periaatteet valmistelussa. Kohtaamispaikkatoiminnan kehittämistä jatkettu osana LAPE-kehittämisyhtymän toimintaa.
Vastuutaho: Sivistyksen- ja hyvinvoinnin palvelualueen johtoryhmä		
Luonto osana osallisuutta	Kuvaus: Varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa monta luontoa opintopolkua. Tavoiteaikataulu: 1-12/2025	Monta luontoa –opintopolun jalkauttaminen jatkuu.
Vastuutaho: Sivistyksen- ja hyvinvoinnin palvelualueen johtoryhmä		

Palvelualueen tuloslaskelma

Sivistyksen- ja hyvinvoinnin palvelualue

Sitova TOIMINTAKATE

	TP 2024	TOT 1-8 2024	TA 2025	TOT 1-8 2025	TOT %	Jäljellä
Toimintatuotot						
Myyntituotot	2 391 141	1 211 781	1 931 900	912 891	47,25 %	1 019 009
Maksutuotot	907 913	613 153	900 000	479 230	53,25 %	420 770
Tuet ja avustukset	673 873	776 922	618 500	476 868	77,10 %	141 632
Muut toimintatuotot	180 096	78 430	66 300	98 248	148,19 %	-31 948
Toimintatuotot yh-	4 153 023	2 680 286	3 516 700	1 967 237	55,94 %	1 549 463
teensä						
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-29 207 689	-19 185 070	-29 628 400	-19 525 228	65,90 %	-10 103 172
Palkat ja palkkiot	-23 620 329	-15 506 897	-23 982 100	-15 803 588	65,90 %	-8 178 512
Henkilösivukulut	-5 587 361	-3 678 173	-5 646 300	-3 721 639	65,91 %	-1 924 661
Eläkekulut	-4 921 463	-3 241 055	-4 963 800	-3 183 575	64,14 %	-1 780 225
Muut sivukulut	-665 898	-437 118	-682 500	-538 065	78,84 %	-144 435
Palvelujen ostot	-15 290 534	-9 200 322	-14 753 700	-9 464 875	64,15 %	-5 288 825
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 072 615	-793 134	-1 126 100	-811 708	72,08 %	-314 392
Avustukset	-1 385 506	-1 033 842	-1 487 500	-966 650	64,98 %	-520 850
Muut toimintakulut	-10 896 420	-7 086 011	-10 913 900	-7 051 622	64,61 %	-3 862 278
Toimintakulut yh-	-57 852 764	-37 298 380	-57 909 600	-37 850 083	65,36 %	-20 059 517
teensä						
TOIMINTAKATE	-53 699 741	-34 618 093	-54 392 900	-35 852 845	65,91 %	-18 540 055
Rahoitustuotot ja -kulut	-1 200	-988	0	-1 941		1 941
VUOSIKATE	-53 700 941	-34 619 081	-54 392 900	-35 854 787	65,92 %	-18 538 113
Poistot ja arvonalentumiset	-32 431	-21 620	-49 000	-12 823	26,17 %	-36 177
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-53 733 372	-34 640 702	-54 441 900	-35 867 610	65,88 %	-18 574 290
Vyörytyserät			0	0		0
Vyörytyserätulot			0	789 568		-789 568
Vyörytyserämenot			0	-789 568		789 568

Arvio määrärahan toteutumisesta

Palvelualueen sisällä varhaiskasvatuksen henkilöstökuluissa on suurin ylitys vuoden alussa. Tämänhetkisen tilanteen perusteella seurataan, saadaanko se katettua palvelualueen sisältä. Hollolassa varhaiskasvatusikäisistä lapsista noin 80 prosenttia on varhaiskasvatuksen piirissä, mikä on valtakunnallisesti korkea. Varhaiskasvatuksen piiriin hakeudutaan pitkin vuotta, niin kunnalliseen kuin yksityiseen varhaiskasvatukseen. Muutospaineet pyritään hoitamaan ensisijaisesti palvelualueen sisäisesti, mutta tarvittaessa esitetään talousarvioon muutoksia.

Perusopetuksen osalta oppilasmäärä on ollut laskeva, ja sitä kautta olemme pystyneet reagoimaan kustannusten nousuun esimerkiksi arvioimalla henkilöstötarvetta. Uudet opetustunnit on määriteltävä maaliskuun aikana ottaen huomioon tuen lakiuudistus 1.8.2025 alkaen. Lisäksi perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen palveluverkossa on tapahtunut muutoksia 1.8.2025 alkaen, kun Tiilikankaan yksikön toiminta päättynyt. Paimelan yksikön oppilaat ja lapset on siirretty Vesikansan alueen muihin yksiköihin lukuvuoden 2025–2026 ajaksi. Kankaan koulu paloi 10.8.2025 ja koulun toiminta siirrettiin väistötiloihin Tiilikankaan koulurakennukseen sekä Salpakankaan koulun D-siiven tiloihin 11.8.2025 alkaen toistaiseksi.

Määrärahan toteutuminen vastualueittain

Sivistyksen- ja hyvinvoinnin hallinto

	TP 2024	TOT 1-8 2024	TA 2025	TOT 1-8 2025	TOT %	Jäljellä
Toimintatuotot	539 137	721 052	607 700	489 982	80,63 %	117 718
Toimintakulut	-1 924 901	-1 121 689	-1 975 100	-1 275 401	64,57 %	-699 699
TOIMINTAKATE	-1 385 764	-400 637	-1 367 400	-785 419	57,44 %	-581 981

Varhaiskasvatuspalvelut

	TP 2024	TOT 1-8 2024	TA 2025	TOT 1-8 2025	TOT %	Jäljellä
Toimintatuotot	869 339	553 973	961 000	510 551	53,13 %	450 449
Toimintakulut	-18 359 287	-11 940 582	-18 613 000	-12 259 950	65,87 %	-6 353 050
TOIMINTAKATE	-17 489 948	-11 386 609	-17 652 000	-11 749 399	66,56 %	-5 902 601

Perusopetuspalvelut

	TP 2024	TOT 1-8 2024	TA 2025	TOT 1-8 2025	TOT %	Jäljellä
Toimintatuotot	2 182 405	1 082 229	1 658 500	830 348	50,07 %	828 152
Toimintakulut	-33 536 977	-21 588 709	-33 692 800	-21 907 604	65,02 %	-11 785 196
TOIMINTAKATE	-31 354 572	-20 506 480	-32 034 300	-21 077 255	65,80 %	-10 957 045

Vapaa-aikapalvelut

	TP 2024	TOT 1-8 2024	TA 2025	TOT 1-8 2025	TOT %	Jäljellä
Toimintatuotot	562 142	323 032	289 500	136 356	47,10 %	153 144
Toimintakulut	-4 031 599	-2 647 399	-3 628 700	-2 377 127	65,51 %	-1 251 573
TOIMINTAKATE	-3 469 457	-2 324 367	-3 339 200	-2 240 772	67,11 %	-1 098 428

Sivistyksen- ja hyvinvoinnin hallinto- ja tukipalvelut

Vastuutaho: **Minna Säkkinen-Salminen**, palvelupäällikkö

Vastuualuepäällikön katsaus

Sivistyksen- ja hyvinvoinnin palvelualueen hallinto- ja tukipalveluiden tehtävänä on toimia palvelualueen yleisenä suunnittelu-, valmistelu- ja toimeenpanoelimenä; Hallinto- ja tukipalveluiden tehtävänä on luoda palvelualueelle tehokkaat ja taloudelliset toiminnan edellytykset tuottamalla tarpeenmukaiset palvelut.

Hallinto- ja tukipalveluiden tehtäviin kuuluvat muun muassa palvelualueen johtaminen ja kehittäminen, valio-kuntatyöskentely, sidosryhmäyhteistyö, sisäinen ja ulkoinen asiakaspalvelu, erilaiset yleis- ja oppilashallinnon prosessit, LAPE-toiminta ja perhekeskuskehittäminen. Lisäksi hallinto- ja tukipalvelut tuottavat koululaiskuljetusten järjestelyihin ja teknisentyön tilojen koneiden, laitteiden ja käsityökalujen huoltoon ja kunnossapitoon liittyvät palvelut.

Palvelualueen toiminta kaikilla vastuualueilla muuttuu jatkuvasti ja muutoksilla on laajakantoiset vaikutukset myös hallinto- ja tukipalveluiden toimintaan. Sen vuoksi toimintaa ja järjestelmiä on uudistettu toimijoiden tiiviissä yhteistyössä ja muutoksiin on etsitty ratkaisuja ketterästi/luovin ratkaisuin. Paremman asiakaspalvelun, prosessien suoraviivaistamisen sekä tiedon ajantasaisuuden ja sitä kautta tietosuoja- ja -turvan parantamiseksi on tehty järjestelmäkehitystyötä Visma InSchool, Primus/Wilma ja MunSchool -järjestelmiin.

Olemme vuoden mittaan valmistautuneet muun muassa oppimisen tuen uudistuksen muutoksiin. Opetushallitus päivitti esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelmien sekä perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteet oppimisen tuen uudistetun lainsäädännön mukaisiksi helmikuussa 2025. Opetuksen järjestäjät tekivät perusteiden mukaiset muutokset paikallisiin opetussuunnitelmiin kevään/kesän 2025 aikana. Päivitetyt paikalliset esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelmat toimintamalleineen otettiin käyttöön 1.8.2025 alkaen, jolloin lakimuutos ja opetussuunnitelman perusteiden muutokset ovat astuneet voimaan. Muutos on edellyttänyt yhteensovittavaa työtä niin prosessien, järjestelmien kuin ohjeidenkin osalta. Uudistusta toteutetaan vaiheittain, joten olemme huomioineet oppilashallinnon järjestelmissä uudistuksen tuomat muutokset ja mahdollistamme yhtä aikaa sekä uuden että vanhan lain mukaiset prosessit. Opetushallitus on pyrkinyt tukemaan opetuksen järjestäjiä muutoksen toteuttamisessa eri tavoin. Olemme seuranneet uudistusta ja siihen liittyvää tiedottamista aktiivisesti ja osallistuneet erilaisiin webinaareihin ja tukiklinikoihin sekä edelleen opastaneet opetushenkilöstöä uusista toiminnoista ja ohjeistaneet niiden käyttöön. Opetushallitus julkaisi toukokuussa ensimmäisiä hallinnollisen työn tukimateriaaleja, kuten mallilomakkeita ja prosessikuvauksia, joiden pohjalta olemme valmistelleet ja toteuttaneet erilaisia muutostöitä oppilashallintojärjestelmässä (Primus ja Wilma). Elokuussa olemme toteuttaneet erilaisia toiminnallisuuksien käyttöönottoja oppilashallintojärjestelmässä sekä toteuttanut erilaisia kenttiin ja lomakkeisiin liittyviä valmisteluja kuten ryhmäkohtaisten tukimuotojen merkitsemistoiminnon. Oppimisen tuen uudistukseen liittyvät käyttöönotot etenevät vaiheittain oppilashallintojärjestelmän toimittajan (Visma) kehittäessä järjestelmää osa kerrallaan. Olemme valmistelleet Wilmaan tuen toteuttamista koskevia suunnitelmalomakkeita ja päätöspohjia, jotka julkaisemme ja otamme käyttöönoton, kun Visma ensin julkaisee päätöksen perusteena toimivat liitteet.

Perusopetukseen on lisätty 1.8.2025 alkaen kaksi vuosiviikkotuntia äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineeseen ja yksi vuosiviikkotunti matematiikkaan. Olemme huomioineet tämän oppilashallintojärjestelmä Primuksen OPS:ssa ja tehneet järjestelmään tarvittavat muutokset opetushenkilöstön työn mahdollistamiseksi.

Vuoden 2025 aikana olemme arkistoineet Primuksen sisällä tuhansia asiakirjoja. Arkistointi on valmistautumista sähköisen arkiston käyttöönottoon. Palvelualueella on valmistauduttu myös pysyvästi säilytettävien paperisten asiakirjojen digitointiin, jonka toteutusaiakataulu on hieman viivästynyt. Pyrimme ensin ratkaisemaan oppimisen tuen uudistukseen liittyvien lomakkeiden, liitteiden ja päätösten arkistointiin liittyvät

kysymykset ja sen jälkeen sähköisen arkistoinnin kokonaisuuden muuten. Arkistointiin liittyen on kartoitettu Primuksen järjestelmäintegraatio mahdollisuuksia. Lisäksi järjestelmäasiantuntija on tehnyt erilaisten integraatioalustojen vertailua, joilla voitaisiin yhdistää eri ohjelmistoja, sovelluksia ja järjestelmiä automaattisesti ja keskitetysti, joka mahdollistaisi tiedon saumattoman liikkumisen niiden välillä.

Opetushallituksen ylläpitämä valtakunnallinen Opetuksen ja koulutuksen tietovaranto Koski edellyttää meiltä jatkuvia kehittämistoimia, jonka pohjalta aikaisemmin käyttöön otettuihin tiedonsiirtoihin liittyviä prosesseja ja ohjeita on päivitetty. Koski tulee sisältämään kuluvan lukuvuoden (25–26) ajan rinnakkain sekä vanhan lain mukaiset oppimisen tuen vaiheet lisätietoineen että uuden lain mukaiset oppilaskohtaiset tukitoimet. Uuden oppimisen tuen mukaiset tukitiedot tulemme siirtämään Koskeen sitä mukaa kun pääsemme laatimaan uusia oppilaskohtaisia tuen päätöksiä.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan päätösten tekeminen on vaihdettu Efficasta Primukseen ja sen seurauksena on tarvinnut tehdä kokonaisprosessin tarkastelua ja edelleen kehittämistä. Olemmekin jatkaneet kehittämistyötä aamu- ja iltapäivätoiminnan laskutuksen prosessien ja sijoitettujen edelleen laskutuksen käytäntöjen osalta.

Tunnistamme, että järjestelmäarkkitehtuurissa on vuosien tuomaa kerrostuneisuutta ja ristikkäisyyttä, joka haastaa prosesseja ja niiden kehittämistä. Nykyisiin järjestelmiin liittyy merkittävää tehostamis- ja modernisointitarvetta, sillä nykyinen järjestelmäarkkitehtuuri aiheuttaa paljon manuaalista työtä ja lisäksi aikaa kuluu erilaisten epäselvyyksien ja ongelmien selvittämiseen. Toimintaympäristön ja digitalisaation muutosvauhti, tietojärjestelmäprojektien suunnittelu ja läpivienti vaatii näkemyksellisyyttä ja ketteryyttä, jota ei voida enää toteuttaa otona. Sivistyksen- ja hyvinvoinnin palvelualueelle tarvitaankin järjestelmäkokonaisuuden hallintaa. Sivistyksen- ja hyvinvoinnin palvelualueelle on palkattu järjestelmäasiantuntija, joka hallinnollisesti on sijoitettu tietohallintopalveluihin. Hänen tehtävänä on auttaa ratkomaan järjestelmiin liittyviä epäselvyyksiä ja luoda erityisesti varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen järjestelmistä kokonaiskuva ja tehdä toimintoja ylittävää / läpileikkaava kriittistä järjestelmien tutkimista, kehittämistä ja järjestelmätekniistä prosessien virtaviivaistamista. Järjestelmäasiantuntija toimii tiiviissä yhteistyössä ja ohjauksessa sekä hallinto- ja tukipalveluiden että tietohallintopalveluiden kanssa. Järjestelmäasiantuntijan toivotaan löytävän ratkaisuja, joilla uudistetaan palvelualueen järjestelmäkokonaisuutta ja toteutetaan Hollolan kunnan kontekstiin sopivat vaikuttavat ja tulevaisuuteen suuntaavat järjestelmätekniset ratkaisut ja kokonaisuuden hallinta. Järjestelmiä ja digitaalisia ratkaisuja kehittämällä pystytään tehostamaan palvelutuotantoa ja varmistamaan, että vasteajat ja prosessitehokkuus paranevat. Tätä kautta myös asukas-/asiakas- ja työntekijäkokemus paranevat, kun esimerkiksi palvelualueen muu hallinnon henkilöstö vapautuu järjestelmiin liittyvistä tehtävistä ja voi keskittyä perustyöhön ja niiden prosessien kehittämiseen, joihin heidät on lähtökohtaisesti palkattu.

Hallinto- ja tukipalveluissa on aloittanut 1.8 vakituisessa työsuhteessa palvelukoordinaattori. Palvelukoordinaattorin tehtävää ja rekrytointia valmisteltiin ja toteutettiin yhdessä elinvoiman palvelualueen kanssa. Palvelukoordinaattorin tehtävässä yhdistyvät kuljetuksiin liittyen elinvoiman palvelualueen koordinaattorin ja sivistyksen- ja hyvinvoinnin palvelualueen kuljetussuunnittelijan vastuulla olleet tehtävät. Uuden palvelukoordinaattorin tehtävänä on perusopetuslain mukaisen koululaiskuljetuskokonaisuuden suunnittelu, järjestäminen, koordinointi ja hallinta sekä joukko- ja palveluliikenteen kehittäminen kuntalaisia varten yhteistyössä elinvoimajohtajan kanssa. Lopullinen kuljetussuunnittelu ja ajojärjestely ostetaan ulkopuoliselta palveluntuottajalta. Palvelukoordinaattorin tehtävänä on ohjata ja valvoa ulkopuolisen palveluntuottajan toimintaa.

Alkuvuodesta kuljetusten osalta päällimmäisenä on ollut lukuvuoden 25–26 koululaiskuljetussuunnittelun kuljetusoikeuksien, erityistarpeiden sekä teiden vaarallisuuksien arviointi ja tarkastelu. Lukujärjestysten valmistuttua (toukokuun alussa) päästiin arvioimaan seuraavan lukuvuoden erilliskuljetustarpeet. Ajankohtaista on ollut myös joukko-, palvelu- ja asiointiliikenteen kehittäminen osana koululaiskuljetuskokonaisuutta. Palveluliikennettä on tarkasteltu koululaissuunnittelun yhteydessä tehokkaamman autokapasiteetin saavuttamiseksi. Koululaiskuljetusten reittejä ja kaluston käyttöä on uudelleen suunniteltu ja toimintaa on tehostettu. Linjaliikennettä on otettu käyttöön tehostetusti kuluva lukuvuotta suunniteltaessa yhteistyössä sidosryhmätoimijoiden kanssa. Maakansan alueella palvelua on parannettu ympyrälinjoja poistamalla ja aikataulumuokkauksen avulla, kun taas Vesikansan alueella aikataulujen muokkaus mahdollistaa linjaliikenteen tehokkaamman

hyödyntämisen koululaiskuljetuksissa. Lukuvuoden käynnistyttyä elokuussa Vesikansan alueella onkin parannettu linjaliikenteen aikatauluja sekä lisätty yksi paluu vuoro Paimelan suuntaan oppilaiden liikkumisen mahdollistamiseksi. Olemme myös kehittäneet koululaiskuljetusten sähköistä toiminnanohjausjärjestelmää mahdollistamaan kuljetusten kulujen seuranta. Kehittämistyön tuloksena syntyvät mallit sujuvoittavat ja mahdollistavat paremmin palvelukoordinaattorin seuranta- sekä valvontavastuun toteuttamisen. Kehitystyö myös yhtenäistää käytänteitä, joita yhteistyökumppaneiltamme edellytämme, ja näin ollen tekee toiminnasta läpinäkyvämpää. Toiminnanohjausjärjestelmän kehittäminen tältä osin on saatu osittain käyttöön ja lopullinen käyttöönotto on tavoitteena toteuttaa 2026 alkuvuodesta. Myös retkikuljetuksiin liittyviä prosesseja ja ohjeita on kehitetty. Elokussa käynnistettiin henkilökuljetuksia koskevan kilpailutusprosessin suunnittelu. Kilpailutus toteutetaan yhteistyössä ulkopuolisen palveluntuottajan kanssa, jolta ostetaan puitesopimuksen mukaisia juridisia asiantuntijapalveluita.

Perhekeskuskehittämisen keskiössä on ollut LAPE-kehittämisryhmän uuden toimintasuunnitelman laatiminen, jossa on määritelty tavoitteet ja kehittämisen painopisteet vuosille 2025–2026. Panostamme kehittämistoiminnassa siihen, että Hollolassa kaikki perhekeskustoimijat (kaikilla tasoilla) tuntevat perhekeskustoiminnan ja sen tehtävät, monialainen ja verkostomainen yhteistyö toimii kaikkien perhekeskustoimijoiden kesken, perhekeskusmanuaalia ja Omaperhe.fi-palvelua hyödynnetään palveluohjauksen ja verkostomaisen työskentelyn välineenä kaikissa toimintayksiköissä ja että Holloaan saadaan fyysinen perhekeskus, joka palvelee kaikkia kuntalaisia/ikäryhmiä.

Tehtävänkuvien ja -nimikkeiden päivitysprosessin sekä henkilövaihdosten myötä hallinto- ja tukipalveluissa aikaa on vienyt myös perehdyttäminen ja perehtyminen. Hyvällä perehdyttämisellä pyrimme varmistamaan palveluiden ja tehtävien toimintavarmuutta.

Vuoden 2025 alkuun kohdentui useampi uuden järjestelmän käyttöönotto; henkilöstö- ja työsuhtetiedot järjestelmä Personec ESS, talouden ja toiminnanohjaus järjestelmä Raindance, matka- ja kulunhallinnan järjestelmä M2. Kaikilla järjestelmä uudistuksilla on ollut merkittävät vaikutukset hallinto- ja tukipalveluiden toimintaan, joka on edellyttänyt järjestelmien hallintaan liittyvän osaamisen vahvistamista sekä toimintamallien, prosessien ja ohjeiden päivittämistä.

Hallinto- ja tukipalvelut on ollut aktiivisesti rakentamassa positiivista työnantajamielikuvaa osallistumalla erilaisiin rekrytointitapahtumiin sekä organisoimalla ja toteuttamalla kuukausittain nonstop-sijaishaastatteluita varhaiskasvatukseen sekä esi- ja perusopetuksen lyhytaikaisiin sijaisuuksiin. Tällä tavoin pyrimme varmistamaan osaavan työvoiman saannin nyt ja tulevaisuudessa.

Olemme osallistunut aktiivisesti palvelualueajat ylittävään yhteistyöhön ja erilaisten kuntatasoisten prosessien ja asioiden kehittämiseen hyvinvointityöryhmän työskentelyn, ilmastotyöryhmän sekä tietosuoja- ja turvatyöryhmän toiminnan kautta.

Palvelualueelle syksyllä 2024 toteutetun riskikartoituksen ja sen pohjalta laadittuun riskianalyyysiin perustuen johtoryhmä käsitteli ja päätti tammikuussa toimenpiteistä sekä ohjeisti henkilöstöä niihin liittyen.

Vastuualueen palvelusuunnitelma vuodelle 2025

Talouden tasapainotusohjelman vaateisiin hallinto- ja tukipalvelut pyrkivät vastaamaan kilpailutuksilla, sopimuksia tarkastelemalla ja toimintaa edelleen kehittämällä. Keskeiseksi tässä nousee muun muassa koululaiskuljetusten edelleen tehostaminen:

- Siirrämme oppilaita erilliskuljetuksesta joukkoliikenteeseen niin paljon kuin mahdollista.
- Suunnittelemme ja optimoimme koululaiskuljetusreittejä / autokiertoja paremmin ja tehokkaammin.
- Hyödynnämme ja jaamme omaa kalustoa yhdessä muiden kuntien kanssa, yhteistyö muun muassa palvelu- ja asiointiliikenteen kanssa, mahdollisuus jakaa kustannuksia, kesäaikana sekä koulujen toiminta-aikana.
- Taksi ja yksinkulkuoikeuksien tarkastelu ja mahdollisuuksien mukaan vähentäminen.
- Mahdollisten odotustuntien käyttö ja kuljetusoppilaiden kävelyttäminen reitin varteen, jolloin vähennetään kotipihasta ja "ovelta" noutoja, ja yksi auto ehtii hakemaan enemmän oppilaita tuntia kohden (taksien käytön vähentäminen)

Lisäksi pyrimme kehittämään vaikuttavia lapsia, nuoria ja perheitä hyödyttäviä perhekeskuspalveluita, huomioiden yhteensovittava toiminta ja johtaminen:

- Perhekeskusmanuaalia ja palvelukarttaa hyödynnetään palveluohjauksen ja verkostomaisen työskentelyn välineenä kaikissa toimintayksiköissä.
- Vahvistetaan ja laajennetaan kohtaamispaikkatoimintaa; kohtaamispaikkatoiminta mahdollistaa osallisuuden, vertaisuuden ja yhteisöllisyyden kokemuksen kaikissa ikäryhmissä osana perhekeskuksen palveluverkostoa. Huolehditaan tarvittavasta tilasuunnittelusta, siihen liittyvästä kokonaisuuden johtamisesta, koordinaatiosta, palveluiden ja toimintojen yhteensovittamisesta sekä osaamisesta.
- Omaperhe.fi (sähköinen perhekeskus) hyötypotentiaalin hyödyntäminen kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi (ennaltaehkäisevä, varhainen tuki).
- Selkiytetään perhekeskuksen tehtäviä kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseksi ja varmistamiseksi. Vahvistetaan ymmärrystä siitä, että perhekeskuskehittäminen on kaikkien yhteistä työtä; lasten, nuorten, vanhempien, ammattilaisten, johtajien ja päättäjien kumppanuutta.
- Kohtaamispaikkatoiminnan kehittäminen ja laajentaminen; Tarkastellaan erilaisia tilasuunnittelun vaihtoehtoja fyysisen perhekeskuksen toteuttamiseksi.

Oppimisen tuki uudistuu kaikilla koulutusasteilla. Opetus- ja kulttuuriministeriössä on käynnissä lakimuutokset, joiden myötä oppimisen tuen järjestelmä uudistuu sekä esi- ja perusopetuksessa, lukiokoulutuksessa että ammatillisessa koulutuksessa. Esi- ja perusopetusta koskevien muutosten on tavoitteena astua voimaan 1.8.2025. Muutos edellyttää uusien käytänteiden luomista ja ohjeiden päivittämistä. Muutoksella on merkittävät vaikutukset myös tilastointiin. Uudistuksen seurauksena oppilashallintojärjestelmä tulee päivittää vastaamaan muutoksia. Uudistus vaikuttaa muun muassa:

- Wilman tulosteisiin
- Päätöspohjiin
- Pedagogisiin asiakirjoihin
- Ohjeisiin

Vuodelle 2025 kohdentuu useampi uuden järjestelmän käyttöönotto; henkilöstö- ja työsuhtetiedot järjestelmä Personec ESS, talouden ja toiminnanohjaus järjestelmä Raindance, matka- ja kulunhallinnan järjestelmä M2 sekä Intrauudistus. Kaikilla järjestelmä uudistuksilla on merkittävät vaikutukset hallinto- ja tukipalveluiden toimintaan, joka tulee edellyttämään järjestelmien hallintaan liittyvän osaamisen vahvistamista sekä toimintamallien, prosessien ja ohjeiden päivittämistä.

Hallinto- ja tukipalveluissa varaudutaan ja valmistellaan sähköisen arkistoinnin käyttöönottoa. Sähköinen arkistointi yleistyy, mutta paperiarkistot ovat vielä kauan osa arkistointia. Valmistaudumme elämään niin sanottua hybridivaihetta, jossa meillä on sekä sähköistä että analogista arkistointia.

Yhteistyössä Tietohallintopalveluiden kanssa jatketaan koulujen langattoman verkon (Wlan) uusimista. Projekti pitää sisällään tukiasemien ja kytkimien uusinnan sekä verkon hallinnan siirtymisen kokonaan pilveen.

Keskeisiä hallinto- ja tukipalveluiden talouteen liittyviä muutoksia talousarviovuodella 2025 ovat:

- Vauva- ja muuttorahan odotettua pienemmäksi jäänyt kysyntä
- Wellamo-opiston opetustuntimäärän vähentyminen
- Musiikiopiston ja konservatorion avustusmäärärahan lisääminen
- Sähköisen arkistointiprojektin käynnistäminen
- Toimistosihteerien palkankohdentaminen hallinto- ja tukipalveluihin
- Muutokset sisäisessä ja ulkoisessa laskutuksessa ja vuokrissa.

Tuloslaskelma

	TP 2024	TOT 1-8 2024	TA 2025	TOT 1-8 2025	TOT %	Jäljellä
Toimintatuotot						
Myyntituotot	4 375	3 750	7 700	825	10,71 %	6 875
Tuet ja avustukset	529 777	714 767	600 000	489 157	81,53 %	110 843
Muut toimintatuotot	4 985	2 535	0	0	0,00 %	0
Toimintatuotot yhteensä	539 137	721 052	607 700	489 982	80,63 %	117 718
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-999 003	-649 776	-1 198 900	-882 024	73,57 %	-316 876
Palkat ja palkkiot	-821 002	-533 162	-964 100	-715 973	74,26 %	-248 127
Henkilösivukulut	-178 001	-116 614	-234 800	-166 051	70,72 %	-68 749
Eläkekulut	-155 573	-102 009	-207 300	-141 991	68,50 %	-65 309
Muut sivukulut	-22 428	-14 605	-27 500	-24 060	87,49 %	-3 440
Palvelujen ostot	-610 461	-220 727	-402 100	-175 444	43,63 %	-226 656
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-35 911	-24 566	-42 200	-13 391	31,73 %	-28 809
Avustukset	-129 765	-128 203	-134 000	-126 866	94,68 %	-7 134
Muut toimintakulut	-149 762	-98 418	-197 900	-77 675	39,25 %	-120 225
Toimintakulut yhteensä	-1 924 901	-1 121 689	-1 975 100	-1 275 401	64,57 %	-699 699
TOIMINTAKATE	-1 385 764	-400 637	-1 367 400	-785 419	57,44 %	-581 981
Rahoitustuotot ja -kulut	-673	-487	0	-424		424
VUOSIKATE	-1 386 437	-401 123	-1 367 400	-785 843	57,47 %	-581 557
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0		0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-1 386 437	-401 123	-1 367 400	-785 843	57,47 %	-581 557
Vyörytyserät			0	670 580		-670 580
Vyörytyserätulot			0	670 580		-670 580
Vyörytyserämenot			0	0		0

Määrärahan toteutuminen palveluittain

Sivistyksen- ja hyvinvoinnin hallinto	TP 2024	TOT 1-8 2024	TA 2025	TOT 1-8 2025	TOT %	Jäljellä
Toimintatuotot	4 869	2 444	0	0	0,00 %	0
Toimintakulut	-845 942	-362 691	-1 147 200	-670 576	58,45 %	-476 624
TOIMINTAKATE	-841 073	-360 247	-1 147 200	-670 576	58,45 %	-476 624
Wellamo-opisto	TP 2024	TOT 1-8 2024	TA 2025	TOT 1-8 2025	TOT %	Jäljellä
Toimintatuotot	0	0	0	0	0,00 %	0
Toimintakulut	-242 876	-135 277	-225 200	-123 098	54,66 %	-102 102
TOIMINTAKATE	-242 876	-135 277	-225 200	-123 098	54,66 %	-102 102
Musiikkitoimi	TP 2024	TOT 1-8 2024	TA 2025	TOT 1-8 2025	TOT %	Jäljellä
Toimintatuotot	0	0	0	0	0,00 %	0
Toimintakulut	-129 113	-127 550	-127 600	-124 500	97,57 %	-3 100
TOIMINTAKATE	-129 113	-127 550	-127 600	-124 500	97,57 %	-3 100
Sivistyksen- ja hyvinvoinnin hankkeet	TP 2024	TOT 1-8 2024	TA 2025	TOT 1-8 2025	TOT %	Jäljellä
Toimintatuotot	534 268	718 608	607 700	489 982	80,63 %	117 718
Toimintakulut	-706 970	-496 171	-475 100	-357 227	75,19 %	-117 873
TOIMINTAKATE	-172 702	222 437	132 600	132 754	100,12 %	-154

Varhaiskasvatuspalvelut

Vastuutaho: **Sanja Pokki**, varhaiskasvatuspäällikkö

Vastuualuepäällikön katsaus

Sivistyksen- ja hyvinvoinnin palvelualueella varhaiskasvatuksen tehtävä on järjestää varhaiskasvatusta, joka edistää lapsen kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista yhteistyössä huoltajien ja muiden yhteistyötaimien kanssa. Varhaiskasvatuksen tavoitteena on tukea lapsen oppimisen edellytyksiä, edistää elinikäistä oppimista ja koulutuksellisen tasa-arvon toteuttamista inklusiivisten periaatteiden mukaisesti.

Lähiesihenkilöt vastaavat kentällä operatiivisesta varhaiskasvatus-, esiopetus- sekä perhepäivähoidon toiminnasta, sekä moniammatillisesta sidosryhmätyöskentelystä. Lähiesihenkilöt vastaavat pedagogisesta johtamisesta, päivittäisestä asiakaspalvelusta, budjetista, henkilöstöjohtamisesta ja rekrytoinnista, viestinnästä ja yksiköiden turvallisuudesta. Lisäksi esihenkilöt toimivat kehittämiseen liittyvissä esimerkiksi terveyden- ja sosiaalihuollon verkostoissa. Varhaiskasvatuksen hallintopalvelut toimivat tukipalveluna, vastaten sisäisestä ja ulkoisesta asiakaspalvelusta, asiakasmaksujen toteutumisesta, palveluseteliprosessista, yksityisen varhaiskasvatuksen valvonnasta, varhaiskasvatuksen tietovarannosta (VARDA) sekä varhaiskasvatuksen kehittämis- ja laadunarviointi järjestelmästä (VALSSI).

Varhaiskasvatuksen toimintamuotoja ovat päiväkotitoiminta, perhepäivähoito, avoin varhaiskasvatus, sekä kouluilla toteutettava esiopetus. Päiväkodin tiloissa järjestettävää varhaiskasvatusta toteutetaan kymmenessä eri toimipisteessä, Paimelan siirtyessä väistötiloihin 1.8.2025 alkaen. Esiopetus toteutetaan alkuluokkatoinnana kouluilla perusopetuksen 1–2 vuosiluokkien kanssa, minkä lisäksi lapsilla on oikeus osallistua täydentävään varhaiskasvatukseen. Esiopetusta toteutetaan kuudessa eri toimipisteessä Tiilikankaan koulun toiminnan päättyessä. Vuorohoito eli yö-, iltaj- ja viikonloppuhoito järjestetään Salpakankaan päiväkodissa. Perhepäivähoitoa toteutetaan sekä kunnallisena että yksityisenä palveluna. Toimintamuotona perhepäivähoito on ollut huoltajien toimesta toivottu ja kysytty, minkä vuoksi perhepäivähoitoa pyritään palveluna säilyttämään. Lasta voidaan hoitaa myös kotona kotihoitoa tuella tai huoltaja voi valita lapselleen yksityisen varhaiskasvatuksen. Sosiaalisen median, kuten Instagramin käyttöä on lisätty kaikkien toimintamuotojen näkyvyyden, houkutelavuuden ja asiakkaiden osallisuuden lisäämiseksi. Sosiaalisen median materiaalin tuottamisesta vastaa kunkin yksikön vastaava.

Avointa varhaiskasvatustoimintaa on tarjottu perheille arkipäivisin neljässä eri toimipisteessä kunnan kirjastoissa tai päiväkodeissa. Avoin varhaiskasvatus on osa lapsi- ja perhepalveluiden kohtaamispaikkatoimintaa ja lapsiperhepalveluita. Varhaiskasvatuksen avoin toiminta on vahvistanut paikkaansa palvelutarjonnassa. Avoimeen varhaiskasvatukseen on kiinnitetty kaksi varhaiskasvatuksen opettajaa, joista toinen vastaa avoimen varhaiskasvatuksen lisäksi kunnan leikkipedagogiikan kehittämisestä ja toinen digipedagogiikan kehittämisestä. Kummankin opettajan kehittämistoiminta tukee Hollolan kunnan strategisia tavoitteita. Avoin varhaiskasvatus tukee erityisesti uusien asiakkaiden matalan kynnyksen osallistamista ja ohjautumista kunnan varhaiskasvatuspalveluihin. Viikoittainen kävijämäärä on ollut noin 60 asiakasta. Sosiaalisen median, kuten Instagramin käyttö on tukenut avoimen varhaiskasvatuksen palvelujen näkyvyyttä tuleville ja nykyisille asiakkaille. Toiminnan muotoa ja resurssointia on arvioitu ja suunniteltu arvioitavaksi uudelleen loppuvuodesta 2025.

Luonto ja kestävä kehitys ovat näkyvässä roolissa Hollolan varhaiskasvatuksessa. Soramäen päiväkodin yhteydessä toimii luontoryhmä, joka toimii mahdollisimman paljon ulkona ja päiväkodin pihassa olevassa kodassa. Sivistyksen- ja hyvinvoinnin palvelualueella on valmisteltu Monta Luontoa- opintopolkusuunnitelma. Sen tavoitteena on lisätä lähiympäristön mahdollisuuksien hyödyntämistä opetuksessa, oppimisessa ja leikkiympäristönä. Hämeenkosken päiväkotia on saanut Geopark-status vuonna 2022. Ohjelma perustuu kriteereihin, joiden saavuttamiseksi kouluttaudutaan, tutustutaan Agenda 2030 -tavoitteisiin, lisätään suunnitelmallisesti agendan mukaista toimintaa kuten ruokakasvatusta ja kestävä kehityksen teemoja, ulkona opettamista, retkitoimintaa sekä henkilöstön ja lasten lähiympäristön tuntemusta. Toimintaa pyritään kehittämään ja

laajentamaan edelleen. Lisäksi kaikissa varhaiskasvatusyksiköissä on luontoaktivaattorit ja kestävän kehityksen kehittämisryhmän jäseniä, jotka jalkauttavat osaamistaan yksiköissä myös kehittämisryhmien toiminnan ulkopuolella. Luonto – ja ympäristökasvatusosaamista on vahvistettu kunnassa myös tukemalla vakituisten henkilöstön ympäristökasvattajien opintoja. Lisäksi kunnassa yksi varhaiskasvatuksen esihenkilö on koulututtunut ympäristökasvattajaksi ja laatinut esihenkilötyötä tukevaa materiaalia aiheesta. Varhaiskasvatuksen eri kehittämisryhmien toimintaa on keskitetty 1.8.2025 alkaneelle toimintakaudelle. Kehittämisryhmien, luontoryhmän ja Geopark- statuksen ylläpitäminen vaatii jatkuvaa ylläpitoa ja päivittämistä, sekä esihenkilöiden ja pitkäaikaisen kelpoisen varhaiskasvatuksen henkilöstön kouluttamista ja tukemista.

Hollolassa on otettu käyttöön digitaalinen kansallinen laadunarviointijärjestelmä Valssi. Sen kautta nostetaan jatkossa kuntakohtaisia vahvuuksia, erilaisia kehityskohteita ja painopisteitä. Valssin tarkoituksena on tukea järjestäjiä ja palveluntuottajia heidän laadunhallinnassaan. Kevään 2024 aikana on toteutettu ensimmäinen määrällinen arviointi, joka kohdistui vuorovaikutuksen sensitiivisyyteen ja ilmaisun tapoihin. Jokaisessa varhaiskasvatusta ja esiopetusta tarjoavassa toimintayksikössä on käsitelty aiheita syksyn 2024 aikana yksikön kehittämistarpeen mukaisesti. Käsittelyn ja arvioinnin avulla on voitu suunnitella ja kohdistaa sopivaa koulutusta henkilöstön osaamisen kehittämiseksi, jolla on vaikutusta palvelun laatuun. Arvioinnin, varhaiskasvatuksen erityisopettajien ja henkilöstön antaman palautteen avulla on päätetty keväällä 2025 seuraavasta Valssin arviointikohteesta, joka on vastavuoroinen ja kielellinen vuorovaikutus. Tätä käsitellään kokonaisuudessaan toimintakauden 2025 – 2026 aikana. Aikaisemmin seudullisesti toteutettujen kyselyiden muotoa tullaan Valssin käyttöönoton myötä arvioimaan tulevaisuudessa, jolloin seudullisesti toteutettu Lasten kysely tullaan liittämään Seikkaillen Päijät-Hämeessä peliin. Henkilöstö tullaan kouluttamaan tähän syksyllä 2025.

Hankkeiden avulla tuetaan varhaiskasvatuksen kehittämistä, ja pyritään vastaamaan varhaiskasvatuksesta nouseviin tarpeisiin. Aikaisempina vuosina alkanut digiosaamisen- ja pedagogiikan kehittäminen on jatkunut nyt määräaikaisen työntekijän avulla, joka toimii myös avoimessa varhaiskasvatuksessa ohjaajana. Digitaalista osaamista ja leikkipedagogiikkaa on vahvistettu erityisesti arjessa tapahtuvan osaamisen jalkauttamisen keinoin. Päävastuussa digi- ja leikkipedagogiikan osaamisen kehittämisestä on ollut yksikön esihenkilöillä ja avoimen varhaiskasvatuksessa toimivilla opettajilla. Digipedagogiikan sujuvuuden osalta on tehty laskelmaa laitteiston ja materiaalin riittävyyden osalta. Hankintaa tehdään vuosittain tavoitteiden saavuttamiseksi. Myös lasten tuen tarpeisiin on pyritty vastaamaan erilaisten hankkeiden avulla. Yksi varhaiskasvatuksen erityisopettaja on edelleen palkattuna hankerahalla loppuvuodeksi 2025, jolloin yksiköihin on pystytty kohdistamaan pedagogista osaamista, etenkin niissä yksiköissä, joissa osaamisen vajetta ja kuormaa on kertynyt kelpoisten opettajien saatavuushaasteiden vuoksi tai joissa tuen lasten tarve on vaatinut erityisopettajan laajempaa huomiota. Vuoden 2025 alusta resurssilastenhoitajien kuluja ei ole enää ollut mahdollista kattaa hankkeiden avulla, joka näkyy henkilöstökustannuksissa kasvuna. Useamman vuoden ajan ryhmiin oli palkattuna hankerahalla resurssilastenhoitajia mahdollistamaan paremmin lapselle tuki hänen omassa lapsiryhmässään ja päiväkodissaan, inklusio ja koulupolku huomioiden. Näillä keinoilla onnistuttiin lyhyessä ajassa havaitsemaan ja tunnistamaan, että tukitoimet on kohdistettu oikein ja resurssilastenhoitajat ovat tarjonneet riittävän ja oikea-aikaisen tuen. Opetus- ja kulttuuriministeriö / Opetushallitus ohjaa hankerahoituksella varhaiskasvatuksen kehittämisen suuntaviivoja siten, että hankkeissa hyväksi koettujen toimintamallien jatkaminen otettaisiin osaksi kunnan varhaiskasvatuksen pysyvää toimintaa. Haettavissa olevien hankkeiden määrä on selvästi vähentynyt.

Koulutukseen ja työhyvinvointiin on panostettu ja tehty toimenpiteitä. Henkilöstön työhyvinvointi on pysynyt korkealla ja samalla tasolla kuin edellisenä vuonna. Esihenkilöt ja uusi apulaisjohtajaresurssi, sekä vakituiset varahenkilöt ovat merkittävä tekijä työtyytyväisyyden ja pitovoiman ylläpitämiseksi. Toukokuussa 2025 järjestettiin ensimmäinen koko kunnan varhaiskasvatuksen kehittämispäivä, josta saatiin hyvää palautetta henkilöstöltä. Valmistautuminen valtakunnalliseen henkilöstörakenteen muutokseen on lähtenyt käyntiin. Varhaiskasvatuksen sosionomin tehtävä on perustettu Hollolassa vuonna 2023 ja ensimmäiset varhaiskasvatuksen sosionomit palkattu vuonna 2024. Vapautuvia varhaiskasvatuksen lastenhoitajan tehtäviä vaihdetaan varhaiskasvatuksen sosionomeiksi henkilöstörakenteen niin salliessa. Hollolan varhaiskasvatus tukee varhaiskasvatuksen lastenhoitajien osallistumista varhaiskasvatuksen sosionomin polkuopintoihin. Sosionomin opinnot

ovat yksi merkittävä keino tukea henkilöstön urakehitystä, ja samalla vaikuttaa varhaiskasvatuksen palvelujen laadun tasoon. Kelpoisen henkilöstön saaminen on haastavaa sijainniltaan syrjäisiin yksiköihin. Varhaiskasvatuksessa mahdollistetaan muutamia oppisopimusopiskoulutuksia vuosittain. Varhaiskasvatuksen lastenhoitajien yksi kysytimmistä osaamisen alueista on lääkehoidollinen osaaminen, joka tulee jatkossa olemaan yksi merkittävimmistä tekijöistä lastenhoitajien palkkauksessa. Oppisopimuskoulutuksessa olevia on kannustettu panostamaan myös tähän osaamisalueeseen. Työpaikkaohjaajia on koulutettu tukemaan työpaikalla tapahtuvaa oppimista. Työpaikkaohjaajien kouluttaminen varhaiskasvatuksessa on keino lisätä yhteistyötä koulutajatahojen kanssa, sekä välillisesti vaikuttaa saatavuusongelmaan tutustuttamalla ja perehdyttämällä varhaiskasvatustyöhön tulevia ammattilaisia. Saatavuusongelmaa ei kuitenkaan ole pystytty täysin ratkaisemaan, mikä edellyttää vielä uusien keinojen selvittämistä. Saatavuusongelma ei saa aiheuttaa tilannetta, jossa lainmukaista varhaiskasvatuksen laadukasta toimintaa ei voida toteuttaa. Henkilöstön keskuudessa on ollut kasvavana toiveena ja tarpeena työnohjaus, jota on pyritty järjestämään mahdollisuuksien mukaan. Tällä hetkellä säännöllisestä työnohjauksesta ovat hyötäneet varhaiskasvatuksen erityisopettajat, jotka jalkauttavat tehokkaasti osaamistaan eri yksiköihin.

Lakisääteisen varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen järjestämiseen vaikuttaa alle kouluikäisten lasten määrän kehitys Hollolassa. Laissa säädetään subjektiivisesta oikeudesta varhaiskasvatuspaikkaan, mutta koko ikäluokka ei kuitenkaan käytä varhaiskasvatuspalveluja, vaan vanhempien valinnat ratkaisevat todellisen palvelujen tarpeen. Varhaiskasvatukseen osallistuvien lapsien määrään vaikuttaa myös lapsiperheiden muuttokehitys Hollolaan. Tulevina vuosina lasten syntyvyys on ennusteiden mukaan laskeva, kun tarkastellaan valtakunnallista syntyvyyden alenemisen kehitystä. Syntyvyyden laskusta huolimatta Kuntaliiton tekemän selvityksen (29.1.2025) ja ennusteen mukaan varhaiskasvatuksessa osallistuvien lasten määrän lasku tulee näkymään vasta vuoden 2030 jälkeen. Tämä ennuste tuo oman haasteensa varhaiskasvatuspaikkojen määrän tarpeen arviointiin tulevaisuudessa. Hollolassa varhaiskasvatusikäisistä lapsista noin 80 prosenttia on varhaiskasvatuksen piirissä, mikä on valtakunnallisesti korkea. Varhaiskasvatuksen piiriin hakeudutaan pitkin vuotta, niin kunnalliseen kuin yksityiseen varhaiskasvatukseen, mikä tuottaa jonkin verran lisäkustannuksia, kun ryhmien kokoa ja henkilöstöä joudutaan muuttamaan suunnitelmasta ja budjetista poiketen. Erityisesti alle 3-vuotiaiden osuus on kasvanut, mikä selittää mahdollisesti kotihoidontuen vähäisempää käyttöä. Tämä näkyy toimintakulujen avustuksissa. Osallistumisasteen kasvuun on mahdollisesti vaikuttanut varhaiskasvatusmaksujen pienentyminen. 1.8.2025 astui voimaan esioppilaita koskeva tuen uudistus, mikä johtaa esioppilaiden osalta muutoksiin tuen prosesseissa. Vaikutuksia kustannuksiin arvioidaan myöhemmin.

Kuntaliiton tiedotteen mukaan (29.1.2025), varhaiskasvatuksen järjestämiskustannukset ovat nousseet valtakunnallisesti 13,2 % vuosina 2022 – 2023. Varhaiskasvatuksen kustannusnousu kohdistuu erityisesti päiväkotitoimintaan ja henkilöstökuluihin. Päiväkotitoiminnassa kustannukset nousivat keskimäärin 15 % lasta kohden. Kustannusten nousun taustalla ovat lainsäädännön ja toimintaympäristön muutokset, kuten varhaiskasvatuksen tuen lakimuutos ja asiakasmaksulain muutokset. Myös perhevapaaudistus ja varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten määrän kasvu ovat lisänneet kuluja. Kuntaliiton tiedotteen mukaan, vuonna 2023 varhaiskasvatukseen osallistui 79 % lapsista, ja ennusteiden mukaan vuonna 2030 osuus nousee 87 %:iin. Perhepäivähoidossa olevien lasten määrä on vähentynyt, kun taas päiväkodeissa olevien lasten määrä on kasvanut. Asiakasmaksulain muutokset ovat pienentäneet asiakasmaksutuottoja, ja lähes 54 % perheistä ei enää maksa varhaiskasvatuksesta. Hollolan varhaiskasvatuksen tilanne mukailee Kuntaliiton tiedotetta. Varhaiskasvatusmaksuista kertyvä tuotto on laskenut merkittävästi viime vuosien aikana hallituksen tekemien tulorajamuutosten myötä. Tuottoja ovat laskeneet joka toinen vuosi tapahtuvat indeksitarkastukset, viimeisin vuonna 2024. Näiden seurauksena nollamaksuisten määrä on kasvanut edelleen ja vaikuttanut laskevasti varhaiskasvatuksen maksutuottojen määrään. Kunnallisen ja palvelusetelin asiakasmaksuista noin 50 % ovat nollamaksuisia lapsikohtaisesti tarkasteltuna. Varhaiskasvatuksen tulot ovat jäämässä vuonna 2025 alle talousarvion. Talousarviossa 2025 varaus perhepäivähoidon osalta on tehty virheellisesti varhaiskasvatuksen yhteisiin, mutta kulut ovat kirjautuneet perhepäivähoitoon. Tämä näyttäytyy toteumaprosesteissa.

Kaikki kunnallisessa varhaiskasvatuksessa näkyvät ilmiöt näkyvät myös yksityisessä varhaiskasvatuksessa. Varhaiskasvatuksen palvelusetelisäntökirja päivitettiin 1.8.2024 alkaen. Palvelusetelin perushinnan korotukset vuosina 2023 ja 2024 ovat nostaneet palvelusetelikustannuksia ja lisäksi tulorajamuutoksiin perustuvat asiakasmaksujen huojennukset ovat kasvattaneet kunnan tuottajalle maksamaa osuutta. Palvelusetelin toisen kolmanneksen (1-8) aikana toteutuneet kustannukset ovat kuitenkin lähellä arviota. Palvelusetelisäntökirjassa on määriteltä, että kunnan viranhaltijan hallintopäätöksen perusteella maksetaan lapsikohtaista palveluseteliä huomioiden lapsen tuen kerroin. Erityisen tuen kerrointa korotettiin 1.8.2024 alkaen. Palvelusetelin arvon tarkastus vuonna 2023 asetti painetta tarkastella myös yksityisen hoidon tuen kuntalisää. Korotettu kuntalisä tuli voimaan 1.2.2024 alkaen. Edelleenkin sen vaikutus ei ole ollut merkittävä, mutta yksityisen varhaiskasvatuksen osuuden kehitystä jäädään seuraamaan. Seuraamme myös valmistelussa olevaa varhaiskasvatuslain muutosta yksityisen varhaiskasvatuksen lupamenettelyyn liittyen sekä uuden palvelusetelilain valmistelua. Näiden ennakoitaan tulevan voimaan 2026 vuoden alusta. Muutokset vaikuttavat palvelusetelisäntökirjaan, mikä arvioidaan 2025 loppupuolella. Mahdollisia kustannusvaikutuksia vuodelle 2026 tullaan arvioimaan myöhemmin.

Varhaiskasvatuksen henkilöstökulut muodostuvat useista tekijöistä, joihin liittyy sekä rakenteellisia että toiminnallisia haasteita. Henkilöstökulut ovat nousseet merkittävästi. Nousua ei voi selittää pelkästään yksittäisillä tekijöillä, kuten lomarahojen jaksotuksilla tai sivukuluilla. Henkilöstökuluja kuormittavat edelleen henkilöstön poissaolot, jotka on varhaiskasvatuslain mukaisesti huomioitava ennakkoivasti henkilöstösuunnittelussa. Sairaslomasijaisten palkat ovat olleet merkittävä lisämeno, ja Sivistys- ja hyvinvointipalveluilla tehdään selvitystä, onko kustannustehokkaampaa lisätä varahenkilöitä vakituisesti. Kasvaneet henkilöstökulut näkyvät erityisesti niissä yksiköissä, joissa on ollut tarve lisätä resurssihenkilöstöä lasten tuen ja turvallisuuden takaamiseksi. Henkilöstötarvetta on lisännyt myös varhaiskasvatuksen tarjoaminen pienissä yksiköissä hoitoaikojen mukaisesti klo 6-18 välillä. Kelpoisen varhaiskasvatushenkilöstön saatavuus on ollut haastavaa erityisesti syrjäisemmissä yksiköissä. Tämä on johtanut tilanteisiin, joissa joudutaan turvautumaan ei-kelpoisiin sijaisiin. Tällainen ratkaisu lisää pitkäaikaisen henkilöstön työkuormaa ja vaikuttaa työssä jaksamiseen sekä toiminnan laatuun. Yksi keskeinen toisen kolmanneksen aikana valmisteltu kokonaisuus on tasopalkkamallin valmistelu, jota on tehty yhteistyössä henkilöstöhallinnon kanssa. Kesä on tasannut osaltaan varhaiskasvatuksen henkilöstömenoja, mutta 1.10.2025 alkaen voimaan tuleva tasopalkkamalli tulee vaikuttamaan loppuvuoden henkilöstökuluihin.

Vastuualueen palvelusuunnitelma vuodelle 2025

Laadukas varhaiskasvatus edistää lapsen iän ja kehityksen mukaista kasvua ja tukee oppimisen edellytyksiä. Lisäksi se ennakoii ja ennaltaehkäisee monia lapsen kasvuun ja oppimiseen liittyviä haasteita. Laadukas varhaiskasvatus on laadukasta pedagogiikkaa ja vuorovaikutusta.

Varhaiskasvatuksen järjestämiseen liittyy haasteita, kuten kelpoisen henkilöstön saatavuus. Kelpoisen henkilöstön, erityisesti varhaiskasvatuksen opettajien rekrytointi, on osoittautunut edelleen haastavaksi ja kelpoisten opettajien puute heikentää pedagogisten tavoitteiden saavuttamista ja kuormittaa henkilöstöä. Varhaiskasvatuksen opettajien saatavuuteen on pyritty vaikuttamaan muun muassa parantamalla varhaiskasvatuksen opettajien palkkausta ja kiinnittämällä huomiota pitovoimatekijöihin. Valtakunnallisesti tilannetta helpottaa, jos yliopistoihin lisätään aloituspaikkoja.

Laki varhaiskasvatuslain muuttamisesta (1183/2021) tuli voimaan 1.8.2022. Muutoksen myötä lakiin kirjattiin lapsen tuen kolmitasaisuus. Lapsella on oikeus saada joko yleistä, tehostettua tai erityistä tukea heti tuen tarpeen ilmettyä. Lakimuutoksen myötä varhaiskasvatuksen erityisopettajan resurssia on kohdennettu vielä enemmän vastaamaan tuen tarvetta sekä lapsiryhmissä että työntekijöiden osaamisen vahvistamisessa. Sekä hankerahalla että kunnan omalla on palkattu resurssilastenhoitajia lapsiryhmiin mahdollistamaan paremmin tuen toteutumisen niissä lapsiryhmissä, joissa on enemmän tuen lapsia. Näin voidaan myös paremmin mahdollistaa inklusio, tasa-arvoinen ja yhdenvertainen tuen huomioiminen ja tuen kohdentaminen paremmin lasten arjessa. Vuoden 2024 aikana arvioidaan ryhmien toimintaa sekä tuen vaikuttavuutta ja toteutumista.

Arvion pohjalta tulee tehdä suunnitelma, miten hyväksi koettujen mallien toteutuminen mahdollistuu jatkossa, mikäli hankerahoituksia ei ole saatavilla.

Henkilöstön poissaolojen seurauksena syntyvä kuormitus ja kelpoisen henkilöstön saatavuusongelmien tuoma osaamisvaje sekä lasten kasvanut tuen tarve vaikuttavat henkilöstön jaksamiseen ja hyvinvointiin. Tähän kuormittavuuteen vastataan työnohjauksella sekä mahdollistamalla erilaisia koulutusmahdollisuuksia ja –polkuja työhyvinvointia lisäävinä tekijöinä.

Hollolan kunnan strategisten ohjelmien toiminnallisten tavoitteiden mukaisesti Hollolan varhaiskasvatuksessa edistetään luontokasvatusta monella tasolla. Luontoryhmän toimintaa ja toimintaympäristöä kehitetään edelleen. Monta luontoa-opinpolku suunnitelmaa jalkautetaan arkeen. Toiminnan ensimmäinen lähtökohta ja tavoite on ollut yksinkertainen; varhaiskasvatussyksikköjen lapsiryhmät retkeilevät lähiluonnossa vähintään kerran viikossa, näin vahvistetaan lasten ja henkilöstön luontosuhdetta.

Lapsi- ja perhepalveluiden kehittämiseen liittyy avoimen varhaiskasvatustoiminnan kehittäminen. Avoin varhaiskasvatus on yksi lapsiperheiden kohtaamispaikka. Vuonna 2024 avointa varhaiskasvatusta vahvistettiin toisella ohjaajalla. Kevätlukukauden 2024 aikana kävi yli 1000 asiakasta. Toimintaa, sen muotoa ja resurssointia osana perhekeskustoiminnan kehittämistä tulee arvioida vuoden 2025 aikana.

Varhaiskasvatuksen osaamista on pyritty vahvistamaan digi- ja leikkipedagogiikalla vuonna 2024. Avoimessa varhaiskasvatuksessa toimivat opettajat vastaavat tähän oman perustyönsä ohella ja jalkauttavat yksiköihin digitaalista osaamista ja leikin syventämistä. Monilukutaito ja digitaalinen osaaminen ovatkin nykyaikaisten oppimisympäristöjen osaamisalueita. Varhaiskasvatuksessa varaudutaan lisäämään edelleen ryhmiin laitteita vuonna 2025, jotta saavutetaan Hollolan digisuunnitelman mukainen tavoite. Leikkipedagogiikka ja oppimisympäristöjen muokkaus edellyttävät vielä koulutusta ja osaamisen vahvistamista.

Valtuuston päätöksen mukaan Tiilikankaan koulu lopettaa toiminnan lukuvuoden 2024–2025 päätteeksi. Tämä palveluverkon muutos aiheuttaa muutoksia varhaiskasvatuspalveluissa esioppilaiden osalta.

Tuloslaskelma

	TP 2024	TOT 1-8 2024	TA 2025	TOT 1-8 2025	TOT %	Jäljellä
Toimintatuotot						
Myyntituotot	244 239	155 224	211 000	118 725	56,27 %	92 275
Maksutuotot	622 617	396 955	750 000	389 530	51,94 %	360 470
Tuet ja avustukset	1 582	1 582	0	0	0,00 %	0
Muut toimintatuotot	902	212	0	2 296		-2 296
Toimintatuotot yhteensä	869 339	553 973	961 000	510 551	53,13 %	450 449
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-10 859 343	-7 274 161	-10 899 400	-7 386 494	67,77 %	-3 512 906
Palkat ja palkkiot	-8 782 610	-5 882 568	-8 823 200	-5 984 424	67,83 %	-2 838 776
Henkilösivukulut	-2 076 733	-1 392 048	-2 076 200	-1 402 070	67,53 %	-674 130
Eläkekulut	-1 829 366	-1 226 246	-1 825 300	-1 197 863	65,63 %	-627 437
Muut sivukulut	-247 367	-165 802	-250 900	-204 207	81,39 %	-46 693
Palvelujen ostot	-3 907 330	-2 371 056	-4 190 100	-2 677 101	63,89 %	-1 512 999
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-116 804	-71 029	-138 700	-79 839	57,56 %	-58 861
Avustukset	-1 101 641	-751 540	-1 199 700	-682 085	56,85 %	-517 615
Muut toimintakulut	-2 374 168	-1 472 341	-2 185 100	-1 434 432	65,65 %	-750 668
Toimintakulut yhteensä	-18 359 287	-11 940 582	-18 613 000	-12 259 950	65,87 %	-6 353 050
TOIMINTAKATE	-17 489 948	-11 386 840	-17 652 000	-11 749 399	66,56 %	-5 902 601
Rahoitustuotot ja -kulut	-231	-230	0	-47		47
VUOSIKATE	-17 490 179	-11 386 840	-17 652 000	-11 749 446	66,56 %	-5 902 554
Poistot ja arvonalentumiset	-4 893	-3 262	-10 000	-3 263	32,63 %	-6 737
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-17 495 072	-11 390 101	-17 662 000	-11 752 709	66,54 %	-5 909 291
Vyörytyserät			0	-208 617		208 617
Vyörytyserätulot			0	0		0
Vyörytyserämenot			0	-208 617		208 617

Määrärahan toteutuminen palveluittain

Varhaiskasvatus	TP 2024	TOT 1-8 2024	TA 2025	TOT 1-8 2025	TOT %	Jäljellä
Toimintatuotot	690 175	435 277	725 000	398 098	54,91 %	326 902
Toimintakulut	-13 896 978	-9 115 621	-14 357 700	-9 270 118	64,57 %	-5 087 582
TOIMINTAKATE	-13 206 803	-8 680 344	-13 632 700	-8 872 021	65,08 %	-4 760 679
Perhepäivähoito	TP 2024	TOT 1-8 2024	TA 2025	TOT 1-8 2025	TOT %	Jäljellä
Toimintatuotot	23 111	14 826	50 000	14 161	28,32 %	35 839
Toimintakulut	-410 554	-279 895	-385 400	-363 590	94,34 %	-21 810
TOIMINTAKATE	-387 443	-265 068	-335 400	-349 429	104,18 %	14 029
Esiopetuksen täydentävä varhaiskasvatus	TP 2024	TOT 1-8 2024	TA 2025	TOT 1-8 2025	TOT %	Jäljellä
Toimintatuotot	121 262	78 960	159 000	72 047	45,31 %	86 953
Toimintakulut	-1 366 447	-905 980	-1 408 100	-950 025	67,47 %	-458 075
TOIMINTAKATE	-1 245 185	-827 020	-1 249 100	-877 978	70,29 %	-371 122
Esiopetus	TP 2024	TOT 1-8 2024	TA 2025	TOT 1-8 2025	TOT %	Jäljellä
Toimintatuotot	34 791	24 909	27 000	26 246	97,21 %	754
Toimintakulut	-2 685 307	-1 639 086	-2 461 800	-1 676 217	68,09 %	-785 583
TOIMINTAKATE	-2 650 516	-1 614 177	-2 434 800	-1 649 971	67,77 %	-784 829

Perusopetuspalvelut

Vastuutaho: **Sanna Plit-Rehula**, perusopetuksen rehtori; **Minna Tsutsunen**, erityisopetuksen rehtori; **Anssi Vidman**, perusopetuksen rehtori

Vastuualuepäällikön katsaus

Perusopetus tukee oppilaiden kasvua ihmisinä ja yhteiskunnan jäsenenä sekä opettaa tarpeellisia tietoja ja taitoja. Perusopetus tuottaa kaikille saman jatko-opintokelpoisuuden ja se on maksutonta. Peruskoulussa on vuosiluokat 1–9, ja se on tarkoitettu koko 7–16-vuotiaiden ikäluokalle. Esiopetus toteutetaan varhaiskasvatuksen kanssa yhteistyönä alkuluokkatoimintana kouluilla perusopetuksen 1–2 vuosiluokkien kanssa. Kouluilla järjestetään myös perusopetuslain mukaista koululaisten iltapäivätoimintaa.

Oppivelvollisuuden laajentumisesta 18 ikävuoteen asti kunnalle tuli velvollisuutena valvontavastuu oppivelvollisuuden toteutumisen seurannasta. Valvontavastuu myötä on perusopetuksessa tehty joitakin opiskelupaikan osoittamisia toisen asteen opintoihin.

Hollolassa palvelualue on jaettu Eteläiseen ja Pohjoiseen palvelualueeseen. Eteläisellä palvelualueella on kolme koulua ja Pohjoisella palvelualueella viisi koulua. Kouluista Heinsuon ja Salpakankaan koulut ovat yhtenäiskouluja. Vaativaa erityisopetusta annetaan koko kuntaa palvelevassa Kankaan erityiskoulussa vuosiluokilla 0–9.

Lukuvuoden 2025–2026 opetusresurssi on määritelty ottaen huomioon tuen lakiuudistus 1.8.2025 alkaen. Lisäksi perusopetuksen palveluverkossa on tapahtunut muutoksia 1.8.2025 alkaen, kun Tiilikankaan yksikön toiminta päättynyt. Paimelan yksikön oppilaat on siirretty Kalliolan kouluun lukuvuoden 2025–2026 ajaksi. Kankaan koulu paloi 10.8.2025 ja koulun toiminta siirrettiin väistötiloihin Tiilikankaan koulurakennukseen sekä Salpakankaan koulun D-siiven tiloihin 11.8.2025 alkaen toistaiseksi.

Palveluverkkomuutokseen liittyvät oppilassiirrot Tiilikankaan, Salpakankaan ja Heinsuon oppilaiden osalta on toteutettu 1.8.2025 alkaen. Tarvittavat tilamuutokset ja lisätilat Heinsuon ja Salpakankaan koulujen osalta on toteutettu syyslukukauden alkuun mennessä. Talousarvion Tiilikankaan koululle osoitettuja määrärahoja ei ole jaettu oppilasmäärien suhteessa Salpakankaan ja Heinsuon koulujen käyttösuunnitelmiin. Tiilikankaalta siirtyneille oppilaille on jouduttu hankkimaan kaikki opetusmateriaali ja -välineet uusina, koska koululta ei ole saanut siirtää em. materiaaleja sisäilmaltaan puhtaille kouluille. Lisäksi Kankaan koulun tulipalon vuoksi koululle on jouduttu hankkimaan kaikki välineet ja materiaalit uudelleen. Hankintoja joudutaan jatkamaan tarkastelukauden jälkeenkin. Nämä aiheuttavat talousarvioon ja käyttösuunnitelmaan merkittäviä muutospaineita. Muutospaineet tuodaan tarvittaessa myöhemmin päätettäväksi.

Palvelualueella seurataan Opetus- ja kulttuuriministeriön ja Opetushallituksen sekä muiden tahojen kehittämishankkeita ja pyritään niihin hankkeisiin, jotka palvelevat palvelualueen omaa toimintaa. Kehittämishankkeiden avulla pyritään löytämään uusia toimintamalleja tukemaan toimintaympäristössä tapahtuvia muutoksia.

Vastuualueen palvelusuunnitelma vuodelle 2025

Valtuuston päätöksen mukaan Tiilikankaan koulu lopettaa toiminnan lukuvuoden 2024–2025 päätteeksi. Tämä palveluverkon muutos aiheuttaa oppilaaksiottoalueiden muutoksen 1.8.2025 lähtien.

Valtioneuvoston toukokuussa 2024 tehdyn päätöksen mukaisesti perusopetuslaissa tarkoitettun opetuksen valtakunnallisista tavoitteista ja tuntijakoa koskevaa asetusta on muutettu. Niin sanotun tuntijakoasetuksen muutoksella vuosiluokilla 1–2 äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen ja matematiikan opetusta lisättiin yhdellä vuosiviikkotunnilla. Lisäksi vuosiluokille 3–6 lisättiin yksi vuosiviikkotunti äidinkieli ja kirjallisuus -oppiainetta. Samalla

myös perusopetusasetusta muutettiin siten, että opetuksen keskimääräisiä vähimmäistuntimääriä työviikossa nostettiin. Vuosiviikkotuntien tarkemmasta kohdentamisesta päätetään paikallisesti. Perusopetuksen oppiaineiden opetussuunnitelmaperusteisia tavoitteita ei lisätä, vaan ainoastaan resursoidaan lisää aikaa nykyisten tavoitteiden oppimiseen. Tämä järjestely vaatii muutoksia kunnan esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelmaan kevään 2025 aikana.

Perusopetus osallistuu aktiivisesti Päijät-Hämeen seudullisiin perusopetuksen kehittämis- ja yhteistyöryhmiin. Perusopetuksella on edustus seuraavissa seudullisissa kehittämis- ja yhteistyöryhmissä: Seudullinen sivistysjohtajien ohjausryhmä, Opetussuunnitelman kehittämisryhmä (OPS), Oppilas- ja opiskelijahuollon ja oppisen tuen ryhmä (OOOT), ARVO-kehittämisryhmä, TVT-kehittämisryhmä, Opiskeluhuollon alueellinen yhteistyöryhmä ja Etelä-Suomen aluehallintoviraston Sivistystoimen turvallisuutta edistävä työryhmä (SIVTURVA).

Elokuusta 2025 alkaen myös perusopetuksen 6. luokkalaiset saavat henkilökohtaisen digilaitteen oppivälineeksi. Tällöin kaikilla Hollolan vuosiluokkien 3–9 oppilailla on käytössään henkilökohtainen digilaitte. Vuosiluokkien 3–6 oppilaille on hankittu tablet-laitteet ja vuosiluokkien 7–9 oppilaille kannettava tietokone. Digitaalisuutta opetuksessa tuetaan lisäksi tutortoiminnan ja teknologialainaaamon avulla.

Opetusministeriön tai aluehallintovirastojen hankkeissa ollaan mukana. Vuoden 2025 aikana jatkuvat seuraavat hankkeet: Koulutuksen laadun parantaminen sekä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen tasa-arvon edistäminen Hollolassa 2024–2027, Koulun kerhotoiminnan kehittäminen, Liikunnan iloa ja riemua Hollolaan sekä Yhteisöllisen opiskeluhoollon vahvistaminen ja kehittäminen Hollolassa. Perusopetuksessa seurataan aktiivisesti myös avautuvia hankkeita ja niitä haetaan, mikäli niiden katsotaan palvelevan perusopetuksen kehittämistä.

Kaikissa kouluissa on otettu käyttöön osana sitouttavaa kouluyhteisötyötä Päijät-Hämeen kuntien yhteinen poissaoloihin puuttumisen malli. Mallin avulla puututaan poissaoloihin, poissaoloista ilmoitetaan huoltajille ja tarvittaessa tehdään tukitoimia. Näin pyritään omalta osaltaan sitouttamaan oppilaita kouluun ja kouluyhteisöön. Poissaolojen valvonnassa on otettu käyttöön kansalliset poissaololuokitukset (kuten koko seudulla). Näiden luokitusten avulla saadaan kansallista vertailutietoja poissaoloista ja kouluun kiinnittymisestä entistä tarkemmin.

Kouluun sitouttamista ja koulupudokkuuden ehkäisemistä varten kahdessa yhtenäiskouluissa toimii jo aiemmin vakinaistettu Veturi-luokkatoiminta. Määräaikaisena toimivan Vaihde-ryhmän toiminta on tarkoitus vakiinnuttaa vuoden 2025 aikana. Vaihde-luokka tarjoaa turvallisen kouluun kiinnittymisen ja sitoutumisen niille oppilaille, joiden kouluhistoria ja koulupolku on ollut aikaisemmin hajanainen. Vaihde-luokkatoiminnan vakiinnuttaminen on erityisen tärkeää, koska hanketyössä ollut samansuuntainen Potkuri-luokan toiminta on päättynyt hankerahoituksen päättymiseen. Vaihteen toiminnassa voidaan hyödyntää Potkuri-luokasta saatuja kokemuksia.

Oppilaiden osallisuustyöhön liittyy lasten parlamentin ja 9. luokkalaisten vaikuttamispäivän lisäksi Erätaukomenetelmästä kehitetyn Skidi-dialogin käyttö. Tätä menetelmää voidaan hyödyntää monissa eri tilanteissa, joissa lapsen ääni saadaan kuulumaan heitä koskevissa asioissa. Vastuualueelle koulutetaan Erätauko- keskustelumenetelmän osaajia.

Tuloslaskelma

	TP 2024	TOT 1-8 2024	TA 2025	TOT 1-8 2025	TOT %	Jäljellä
Toimintatuotot						
Myyntituotot	1 959 230	973 374	1 456 000	723 252	49,67 %	732 748
Maksutuotot	165 175	100 600	150 000	89 700	59,80 %	60 300
Tuet ja avustukset	24 094	-9 962	18 500	-12 289	-66,43 %	30 789
Muut toimintatuotot	33 903	18 217	34 000	29 686	87,31 %	4 314
Toimintatuotot yhteensä	2 182 405	1 082 229	1 658 500	830 348	50,07 %	828 152
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-15 808 915	-10 272 538	-16 092 800	-10 367 319	64,42 %	-5 725 481
Palkat ja palkkiot	-12 768 983	-8 291 720	-13 033 300	-8 385 288	64,34 %	-4 648 012
Henkilösivukulut	-3 039 932	-1 980 818	-3 059 500	-1 982 032	64,78 %	-1 077 468
Eläkekulut	-2 677 960	-1 746 018	-2 688 400	-1 696 917	63,12 %	-991 483
Muut sivukulut	-361 972	-234 800	-371 100	-285 114	76,83 %	-85 986
Palvelujen ostot	-10 113 123	-6 233 487	-9 728 000	-6 302 455	64,79 %	-3 425 545
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-672 454	-527 210	-693 000	-552 951	79,79 %	-140 049
Avustukset	-500	-500	0	0		
Muut toimintakulut	-6 941 986	-4 554 974	-7 179 000	-4 684 878	65,26 %	-2 494 122
Toimintakulut yhteensä	-33 536 977	-21 588 709	-33 692 800	-21 907 604	65,02 %	-11 785 196
TOIMINTAKATE	-31 354 572	-20 506 480	-32 034 300	-21 077 255	65,80 %	-10 957 045
Rahoitustuotot ja -kulut	-223	-199	0	-375		375
VUOSIKATE	-31 354 795	-20 506 679	-32 034 300	-21 077 631	65,80 %	-10 956 669
Poistot ja arvonalentumiset	-20 214	-13 476	-30 000	-5 288	17,63 %	-24 712
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-31 375 009	-20 520 156	-32 064 300	-21 082 919	65,75 %	-10 981 381
Vyörytyserät			0	-453 695		453 695
Vyörytyserätulot			0	0		
Vyörytyserämenot			0	-453 695		453 695

Määrärahan toteutuminen palveluittain

Perusopetuspalvelut	TP 2024	TOT 1-8 2024	TA 2025	TOT 1-8 2025	TOT %	Jäljellä
Toimintatuotot	2 182 405	1 082 229	1 658 500	830 348	50,07 %	828 152
Toimintakulut	-33 536 977	-21 588 709	-33 692 800	-21 907 604	65,02 %	-11 785 196
TOIMINTAKATE	-31 354 572	-20 506 480	-32 034 300	-21 077 255	65,80 %	-10 957 045

Vapaa-aikapalvelut

Vastuutaho: **Lassi Puodinketo**, vapaa-aikapäällikkö

Vastuualuepäällikön katsaus

Nuorisopalvelut

Nuorisopalvelut tarjoavat tekemistä ja toimintaa vapaa-ajalla, tukea työelämän alkutaipaleella ja apua haastavissa elämäntilanteissa. Hollolassa nuorisotyö näkyy vahvasti myös perusopetuksen arjessa. Keskeiset toimintamallit ovat etsivä nuorisotyö, koulunuorisotyö ja erityisnuorisotyö. Kaikessa toiminnassa pyritään saumattomaan lapsen ja nuoren kasvua tukevaan toimintaan. Nuorisopalveluilla on vuoden 2025 alusta lähtien merkittävä rooli lakisäateisen ohjaamotoiminnan käynnistämisessä Hollolan kunnassa.

Kirjastopalvelut

Hollolan kirjasto kuuluu Päijät-Hämeen Lastukirjastoihin. Toimintaa järjestetään pääkirjastolla Salpakankaalla sekä kahdella sivukirjastolla Kalliolassa ja Hämeenkoskella sekä kirjastoautolla. Kirjastossa on tarjolla lehtiä, kirjoja, musiikkia, elokuvia ja muita aineistoja, joihin voi tutustua paikan päällä tai lainata kotiin. Kirjaston tiloissa voi opiskella, harrastaa ja oleskella. Siellä järjestetään myös opastuksia, neuvontaa, tapahtumia ja näyttelyitä. Yhteisöllinen kirjasto Salpakankaalla on monien yhdistysten keskeinen toimintaympäristö tarjoten erilaisia kokous- ja seminaarituloja kuntalaisten käyttöön.

Liikuntapalvelut

Liikuntapalvelut järjestävät monipuolisia liikuntamahdollisuuksia, ohjattua liikuntaa ja terveysneuvontaa kuntalaisille. Liikuntapalveluiden liikuntakalenteri liikuttaa satoja kuntalaisia viikoittain liikuntatreffeillä, ohjatuilla ryhmäliikuntatunneilla, liikkumisen tukea tarjoavissa matalan kynnyksen kuntosaliryhmissä. Liikuntapalvelut pyrkivät aktiivisesti toimintakauden aikana mukauttamaan tarjontansa vastaamaan kuntalaisten toiveita ja erityistarpeita.

Kulttuuripalvelut

Kulttuurista työtä toteutetaan tiiviissä yhteistyössä useiden eri kunnan yksiköiden sekä kolmannen ja neljännen sektorin kanssa. Kulttuuripalvelut koordinoivat Hollolan kunnan kulttuurikasvatusohjelman toteutumista perusopetuksessa, lasten kulttuurikeskus Efektin toimintaa sekä harrastamisen Suomen mallin mukaisen toiminnan järjestämistä Hollolassa. Kulttuuripalvelut toimivat keskeisenä tapahtumatuotantoa organisoivana ja toteuttavana toimijana yhteistyössä muiden palvelualueiden ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.

Piipahlus

Asiointipiste Piipahlus on Hollolan kunnan asiakaspalvelupiste, jossa annetaan yleisneuvontaa kunnan toimintaan liittyen. Piipahlus sijaitsee Hollolan kunnan pääkirjaston tiloissa. Asiointipisteessä voi hoitaa kunnan ja muiden toimijoiden palveluihin liittyviä asioita. Asiointipiste on myös eri palveluiden ja tapahtumien tietopankki ja palvelupisteestä voi hakea ja sinne voi palauttaa eri palveluihin liittyviä lomakkeita. Asiointipisteen palveluneuvojat hoitavat myös Kelan avustavia asiakaspalvelutehtäviä (yleisneuvonta, esitteiden jako, lomakkeiden jako ja vastaanotto).

Hyvinvoinnin koordinointi ja osallisuus

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kunnan keskeisiä tehtäviä ja työtä toteutetaan kunnan kaikilla palvelualueilla. Työ koostuu erilaisista tehtävistä, joiden tavoitteena on muun muassa kuntalaisten terveyden, hyvinvoinnin ja toimintakyvyn lisääminen, sairauksien ennaltaehkäisy ja osallisuuden vahvistaminen. Hyte-työn toteutumisesta vastaa kunnan hyvinvointikoordinaattori yhteistyössä osallisuuskoordinaattorin kanssa. Hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen tiimissä työskentelee myös senioriohjaaja, joka tarjoaa neuvonta ja opastuspalveluita kunnan ikäihmisille, sekä kehittää senioripalveluita ja niiden saatavuutta Hollolassa.

Vastuualueen palvelusuunnitelma vuodelle 2025

Vuoden 2025 aikana pyrimme vahvistamaan kunnassa tehtävää osallisuustyötä ja vakiinnuttamaan muun muassa osallistavan budjetoinnin osaksi kuntalaisten vaikuttamisen keinoja. Senioreille kohdennettua työtä kehitetään ja vakiinnutetaan osaksi hyvinvoinnin koordinoinnin kokonaisuutta.

Nuorisopalveluiden palvelukokonaisuuden tarkastelu aloitettiin syksyllä 2024 ja olemassa olevan resurssin mahdollista uudelleenjärjestelyä selvitetään kevään 2025 aikana. Nuorten työpaja Osuman toimintamalleja kehitetään yhteistyössä kunnan työllisyyspalveluiden kanssa. Nuorisopalvelut on aktiivisesti mukana kehittämässä nuorten Ohjaamotoiminnan käynnistämistä alkuvuodesta 2025. Vuoden 2025 aikana valmistellaan suunnitelma uimahallin kahvion ja lipunmyynnin toteuttamisesta samaan tapaan, kuin ennen uimahallin remonttia. Tavoitteena on, että toimintamalli on valmiina, kun uimahalli avautuu tammikuussa 2026. Valtion osarahoitusta saavien nuorten työpaja Osuman ja etsivän nuorisotyön hankkeen rahoitusosuudet laskivat kuluvalle hankekaudelle ja tulevien hankekausien rahoituksen määrästä ei tässä vaiheessa voida esittää kuin karkeita arvioita. Valtion budjettiriihessä on alustavasti esitetty leikkauksia nuorisotyön rahoitukseen, joten on mahdollista, että kunnan omarahoitusosuus näissä hankkeissa kasvaa entisestään vuoden 2025 aikana. Nuorisopalveluiden avoin tilatoiminta on palvelukokonaisuuden tarkastelussa yhtenä keskeisenä toimintana. Etenkin nuorten palvelupiste Mestan toimintaa kehitetään ja vastuuta tilan auki pitämisestä jaetaan tasaisemmin nuorisopalveluiden henkilöstön kesken, jotta erityisnuorisotyö voi rakentaa vankempaa jalansijaa Kankaan koulun arjessa. Työparimuotoinen koulunuorisotyö kunnan kahdella isolla koulukeskuksella on tuottanut hyviä positiivisia tuloksia, kuten myös kouluympäristössä toteutettu työ Kalliolan koulussa. Näiden hyvien kokemusten pohjalta pyritään kehittämään koulussa tehtävää nuorisotyötä myös Kankaan koulussa.

Liikuntapalveluilla vuosi 2025 jatkuu vuoden 2024 tapaan poikkeuksellisissa olosuhteissa, sillä uimahallin remonti käsittää koko talousarviovuoden. Henkilöstössä on tehty työtehtävien uudelleenjärjestelyitä, jotta liikuntakalenteri pystytään toteuttamaan samalla volyymillä, kuin aikaisempina vuosina. Uudelleenjärjestelyitä on tehty myös alakoululaisten uimaopetuksen ja peruskoulujen uimavuorojen kanssa, sillä poikkeustilanteessa perusopetuksen oppilaat uitetaan eri uimahalleissa Kärkölässä, Vierumäellä, Orimattilassa ja Lahdessa. Vuoden 2025 aikana kilpailutetaan uimahallin irtain sekä uuden kuntosalin kuntosalilaitteet. Nämä hankinnat on huomioitu investoinneissa vuodelle 2025.

Palvelupiste Piipahluksen perustehtävät työllistävät henkilöstöä normaaliin tapaan. Tällä hetkellä ei tiedossa merkittäviä muutoksia palvelurakenteeseen, mutta myös vuoden 2025 aikana Piipahlus toimii ajan hermolla ja tarvittaessa antaa tukea erilaisissa uusissa. Aikaisempien vuosien perusteella toimintakauden aikana saat-
taa tulla pikaista reaktiota vaativia tehtäviä, joista esimerkkinä syksyllä 2024 toteutettu uimahallikuljetusten toteuttaminen Orimattilan uimahalliin. Uimahallikuljetuksia on tarkoitus jatkaa myös vuoden 2025 aikana ja tämänkään palvelun toteuttaminen ilman Piipahluksen palvelualltiutta ei olisi ollut mahdollista.

Kulttuuripalvelut jatkavat laaja-alaista kulttuurityön kehittämistä Hollolassa myös vuonna 2025. Merkittävimpiä hankkeita on harrastamisen Suomen malli, jonka toteuttamista kaikissa Hollolan kouluissa jatketaan hankerahoituksen turvin myös vuonna 2025. Tapahtumajärjestäminen, uusien tapahtumien ja toiminnan kehittäminen yhteistyössä kunnassa toimivien kolmannen sektorin toimijoiden kanssa on aktiivista ja aikaan ja ilmiöihin reagoivaa.

Tuloslaskelma

	TP 2024	TOT 1-8 2024	TA 2025	TOT 1-8 2025	TOT %	Jäljellä
Toimintatuotot						
Myyntituotot	183 297	79 433	257 200	70 089	27,25 %	187 111
Maksutuotot	120 121	115 598	0	0	0,00 %	0
Tuet ja avustukset	118 419	70 535	0	0	0,00 %	0
Muut toimintatuotot	140 304	57 466	32 300	66 267	205,16 %	-33 967
Toimintatuotot yhteensä	562 142	323 032	289 500	136 356	47,10 %	153 144
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-1 540 429	-988 140	-1 437 300	-889 390	61,88 %	-547 910
Palkat ja palkkiot	-1 247 735	-799 447	-1 161 500	-717 903	61,81 %	-443 597
Henkilösivukulut	-292 694	-188 693	-275 800	-171 487	62,18 %	-104 313
Eläkekulut	-258 563	-166 782	-242 800	-146 804	60,46 %	-95 996
Muut sivukulut	-34 131	-21 911	-33 000	-24 683	74,80 %	-8 317
Palvelujen ostot	-659 620	-375 053	-433 500	-309 874	71,48 %	-123 626
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-247 446	-170 329	-252 200	-165 527	65,63 %	-86 673
Avustukset	-153 599	-153 599	-153 800	-157 700	102,54 %	-3 900
Muut toimintakulut	-1 430 505	-960 278	-1 351 900	-854 636	63,22 %	-497 264
Toimintakulut yhteensä	-4 031 599	-2 647 399	-3 628 700	-2 377 127	65,51 %	-1 251 573
TOIMINTAKATE	-3 469 457	-2 324 367	-3 339 200	-2 240 772	67,11 %	-1 098 428
Rahoitustuotot ja -kulut	-73	-72	0	-1 095		1 095
VUOSIKATE	-3 469 530	-2 324 439	-3 339 200	-2 241 867	67,14 %	-1 097 333
Poistot ja arvonalentumiset	-7 324	-4 882	-9 000	-4 272	47,47 %	-4 728
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-3 476 854	-2 329 322	-3 348 200	-2 246 139	67,08 %	-1 102 061
Vyörytyserät			0	-8 268		8 268
Vyörytyserätulot			0	118 988		-118 988
Vyörytyserämenot			0	-127 256		127 256

Määrärahan toteutuminen palveluittain

	TP 2024	TOT 1-8 2024	TA 2025	TOT 1-8 2025	TOT %	Jäljellä
Kirjastopalvelut						
Toimintatuotot	33 307	22 072	40 400	18 798	46,53 %	21 602
Toimintakulut	-941 596	-640 649	-1 025 500	-674 504	65,77 %	-350 996
TOIMINTAKATE	-908 290	-618 578	-985 100	-655 705	66,56 %	-329 395
Kulttuuripalvelut						
Toimintatuotot	2 646	762	1 500	4 680	312,00 %	-3 180
Toimintakulut	-174 401	-97 384	-186 500	-125 241	67,15 %	-61 259
TOIMINTAKATE	-171 754	-96 622	-185 000	-120 561	65,17 %	-64 439
Liikuntapalvelut						
Toimintatuotot	251 135	169 997	20 000	74 111	370,56 %	-54 111
Toimintakulut	-1 678 493	-1 055 063	-1 380 300	-853 800	61,86 %	-526 500
TOIMINTAKATE	-1 427 358	-885 066	-1 360 300	-779 690	57,32 %	-580 610
Asiointipiste Piipahlus						
Toimintatuotot	83 291	6 767	156 500	6 658	4,25 %	149 842
Toimintakulut	-154 576	-102 460	-156 500	-100 277	64,07 %	-56 223
TOIMINTAKATE	-71 285	-95 693	0	-93 619		93 619
Hyvinvoinnin koordinointi						
Toimintatuotot	0	0	0	1 980		-1 980
Toimintakulut	-77 590	-45 654	-81 700	-47 325	57,93 %	-34 375
TOIMINTAKATE	-77 590	-45 654	-81 700	-45 345	55,50 %	-36 355
Vapaa-aikapalvelujen yhteiset palvelut						
Toimintatuotot	600	400	0	70		-70
Toimintakulut	-323 721	-269 192	-317 500	-268 488	84,56 %	-49 012
TOIMINTAKATE	-323 121	-268 792	-317 500	-268 418	84,54 %	-49 082
Nuorisopalvelut						
Toimintatuotot	73 661	52 417	71 100	30 059	42,28 %	41 041
Toimintakulut	-623 577	-405 999	-480 700	-307 493	63,97 %	-173 207
TOIMINTAKATE	-549 916	-353 581	-409 600	-277 434	67,73 %	-132 166

Investoinnit

IRTAIN OMAISUUS	TP 2024	TOT 1-8 2024	TA 2025	TOT 1-8 2025	TOT %	Jäljellä
Menot	0	0	100 000	0	0,00 %	100 000
Netto	0	0	100 000	0	0,00 %	100 000

Riskien hallinta

SIVISTYKSEN- JA HYVINVOINNIN PALVELUALUE

Riski	Ilmeneminen (miten näkyy käytännössä, eri yksityiskohdissa)	Todennäköisyys *	Riskin merkitävyys **	Hallintatoimenpiteet	Tavoite/ toteutus- aikataulu	Toteuma 31.8.2025
Kiinteistöt ja rakennukset	Turvallinen ja terveellinen toimintaympäristö (rakennukset, piha-alueet)	2	2	Suunnittelu, rakentaminen / varustaminen, valvonta / ylläpito, raportointijärjestelmät, kuntokartoitukset, toimenpiteet ongelmien johdosta. Toimialan riskienhallinta- ja turvallisuussuunnitelmatyöryhmien työ.	jatkuva	Paimelan yksikön siirtymistä väistöön sisäilmaongelmien takia valmisteltu ja päätös tehty 16.4.2025. Kankaan koulun palo 10.8.2025 ja oppilaiden siirto väistötiloihin.

Vastuutaho: Suunnittelijat, käyttäjät, ylläpitäjät, valvojat, työryhmiin nimetyt

Henkilöriskit	Sisäilmaongelmat, tapaturmat, tuottamukselliset teot, jaksaminen, sitoutuminen/asenne, osaavan työvoiman saataavuus.	2	2	Valvonta/seuranta, asioihin ajoissa reagoiminen, koulutus/perehdytys, tiedonkulun kehittäminen, yms. Toimialan riskienhallinta- ja turvallisuussuunnitelma-työryhmien työ. Aktiivinen rekrytointi.	jatkuvaa, vuosittain eri painotuksia	Tapaturmien ehkäisemisen työpaja toteutettu sivistyksen ja hyvinvoinnin esihenkilöstön kanssa ja sovittuja toimintamalleja jalkautettu yksiköihin.
---------------	--	---	---	--	--------------------------------------	--

Vastuutaho: Koko henkilöstö sekä osin vastuuesimiehistö, työryhmiin nimetyt

Järjestelmiin liittyvät riskit	Muuntautumis- ja integraatiokyky toimintaympäristössä tapahtuvista muutoksista johtuen	2	2	Ennakoiva seuranta ja reagointi muutostarpeisiin sekä tiivis yhteistyö tietohallintopalveluiden kanssa.	jatkuva	Tehty toimenpiteitä riskien ehkäisemiseksi.
--------------------------------	--	---	---	---	---------	---

Vastuutaho: Hyvä johtoryhmä, tietohallinto

* 1= epätodennäköinen, 2= todennäköinen, 3= erittäin todennäköinen

** 1= riski on pieni, 2= riski on suuri, 3= riski on erittäin suuri

Kiinteistöihin ja piha-alueisiin liittyviin riskeihin etsitään ratkaisuja yhdessä eri toimialojen edustajien kesken (tekninen, hyvinvointipalvelut, ympäristöterveydenhuolto, työsuojelu, ja niin edelleen).

Palvelualueen henkilöriskit liittyvät asiakkaisiin (toimintaympäristön turvallisuus/lapset, nuoret, huoltajat) sekä henkilöstöön (tapaturmat, sairastuneisuus, jaksaminen, osaaminen, motivoituneisuus ja muutosvalmius). Muutosjohtamisen ja resursoinnin merkitys korostuvat jatkossa.

Hollolan kunta
PL 66, 15870 Hollola
Puh. (03) 880 111
Fax (03) 880 3474
kirjaamo@hollola.fi
sähköposti: etunimi.sukunimi@hollola.fi

www.hollola.fi
<https://twitter.com/HollolanKunta>
<https://www.facebook.com/hollolankunta/>